47ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 838 Կ. ՊՈԼԻՍ ՈՒՐԲԱԹ 19 ՄԱՐՏ/ԱՊՐԻԼ 1904 14 ՄՈՒՇԱՐԻՄ 1322 — 19 ՄԱՐԹ 1320

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԹՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գալաթիոյ մայրուղի, 38

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ եւ չեն արուիր։

Մանզումէի Էֆքիար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یوی وسیاسی غزیته‌در
صاحب امتیازی : ارمناسی فریده
اداره‌خانه‌سی : باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Ցաղզոյ համար	80 ղ.	50 ղ.
Դուռանէրու համար	108 »	60 »
Ընդհանուր հասցէի համար	25 ֆր.	13 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ,
Մէկ անգամէ ծանրի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՌՈՒՍԻԱ ԻՆՔՆԻՐ ՄԷՋ

ՈՒՂԵՒՈՐԻ ՆՕԹԵՐ ՈՒ ՀԱՊՃԷՊ ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ

Երկաթուղիներ. — Գեղային հաղորդակցութիւն. — Վօլկան, Գազան. — Ժիկիլ-ճսխաա Կօրի. — Ֆինճեռն ու Թաքարճերը. — Տօն Գեոր։

Անտարակոյս այսօր Ռուսիոյ մէջ ճամբորդելը ասկէ 30 տարի առաջուան հետ բաղդատելով անհամեմատօրէն հանգստաւէտ է։ Վերջին քառորդ դարը փոխադրութեան դրութեան մէջ 40,000 քիլոմէտր երկաթ գծի առաւելութիւն մը ներմուծեց, որով Պէրլին, Վիէննա, Վարշաւի, Բեթերսպուրկ և Մոսքովա տեւական և ուղղակի յարաբերութեան մէջ են Օտէսայի, Տիֆլիսի, Խօքատի, Թաշքէնտի, Բէյռութի, իրքութքի, Վլատիվոսթոքի, Բորթ-Արթուրի և ուրիշ արուելեան, արեւմտեան և ծայրագոյն ասիական կեդրոններու հետ։ Վագոնները գերիվեր են անգլիական և գերմանական կառախումբերու վագոններէն թէ շինութեան և թէ հանգստաւէտութեան տեսակէտէն, ասոնց պատուհանը կրկնակ փեղկերով, նոյնպէս և դուռները, արտաքին ցուրտին դէմ պաշտպանուած են՝ որ միլին հաշուով—30 աստիճան սանթիկրատ կը նշանակէ ձմեռը։ Իրաւ կառախումբերը իրրեւ առաւելագոյն արագութիւն 30 քիլոմէթրէ անդին չեն անցներ, սակայն 30 քիլոմէտրը պատկառելի արագութիւն մը կրնայ համարուիլ։ Ակից դատ Ռուսերը կը փափաքին իրենց ուսեստի սակարին բերանը բանալ ստէպ ստէպ և այս պատճառով չափազանց երերակալ հաճելի չէ իրենց համար։ Ռուսիոյ վաճառականներուն համար եթէ ժամանակը դրամ ըլլար, այսօր ատոնք հնչուն դրամի անգին պաշարներ ունենալու էին։

Տատերհիֆ ու երեւուն մղոնի մէջ արագութիւն պահելով ընկերութիւնները իրենց յանձնառութենէն պակաս բան մը չեն ըներ, միայն բան մը որ օտար ճամբորդները ափ ի բերան կը թողու, ան ալ կայարաններն են, որք գոյութիւն ունին ժամանակացոյցներու մէջ. երբ կառուղիը այսինչ կամ այն ինչ կայարանին անունը կոչէ ու կառախումբը կանգ առնէ, հետաքրքիր ճամբորդը պատուհանէն դուրս ալ կամ ահեակ անհունօրէն տարածուող լերկ դաշտերէն անդին բան մը չնշմարեր, ինչպէս ուրիշ երկիրներու մէջ ալ կը պատահին։ Այսպէս՝ կարուոր գիծերու վրայ շատ մը-կայարաններ կան, որոնք իրապէս կայարանի մը չենքէն անդին չեն անցներ և բուն գիւղը կամ քաղաքը 2, 3, 4, 6 ժամ աւելի ներս երթալով է որ միայն գոյութիւնը կը ցուցնէ։ Ասոր պատճառը բուն գիւղին կամ քաղաքին մօտերը գետնին շատ սուղ ըլլալն է, և որովհետեւ իրարու մրցող գիծեր կը պակսին, ուստի ընկերութիւնները իրենց շահը ճամբորդներու հանգստութենէն նախապատիւ կը դասեն։ Դիտէ մէկ պարագայի մը համար, այս պարտուղութեան պատճառը դրամական նկատումը չէ։ Մոսքուա-Բեղերսպուրկ գիծը 400 քիլոմէթր ճամբայ մը կը կարէ, որու միջոցին ի զուր ճամբորդը աչքը սեւեռած անհուն անտառներու և թաւուտներու վրայ, մարդկային ընակութիւն կը փնտռուէ։ Հազի մաչեցնող այս տանջրնդց ժամուան ճամբորդութիւնը միայն մէկ տեղ մը ամայութիւնը անզգալի կ'ընէ հեռուէն երեւցող Թվէր քաղաքին շնորհիւ, որ ոչ թէ նպատակով գծին մօտ ինկած է, այլ բաղդը այնպէս կամեցեր է անոր։

Երբ այս գիծը պիտի շինուէր ճարտարապետները իրարու ներքակ շատ մը յատակագծեր ներկայեցին, որոնց մէջ համաձայնութիւն գոյացուցեալ անհնարին էր գրեթէ։ Յատակագիծերը վաւերացման համար մատուցուած ատեն, հակցնող եղաւ թէ ասոնց կազմութեան մէջ երկրաչափներու անձնական հայիւները ընդարձակ տեղ մը բռնած էին։ Ուստի կառավարութեան պետը գրիչը թաթխեց և երկու կէտերու մէջ ուղիղ գիծ մը քաշեց, որով ամէնուն ալ հաչիւը փորը մնաց և գիծը շինուեցաւ ըստ այս վերջին ծրագրին, և միայն Թվէր գտնուեցաւ դիպուածով ուղիղ գծին վրայ։

Ռուսիոյ մէջ բոլոր հանրային ձեռնարկութիւններ իրենց գոյութեան սաղմնակազմութեան շրջանին մէջ սա հարցման կը հանդիպին. «Այս նոր ծրագիրը պետութեան շահերուն հետ ինչպէս պիտի համեմատի։» Այսպէս՝ նոր գիծ մը շինուելէ առաջ վերջին կամքը զինուորական նախարարութեան կ'ինայ, և միայն անկէ կախում ունի ձեռնարկին յաջողութիւնը կամ վիժումը։ Թէեւ այսօր պարզ դիտողի մը համար գործօն վիճակի մէջ գտնուող երկաթուղիները հաստատ յատկանշական կարեւորութիւն մը չեն ներկայացներ, սակայն անոր արժէքը ժամանակները միայն կը գնահատեն։

Գետային հաղորդակցութիւնն ալ երկաթուղիներու հետ համընթաց զարգացում մը ունեցած է։ Կարեւոր բոլոր գետերու վրայ շոգենաւեր չարունակ կ'երթեւեկեն սառնահալէն սառնանալ, իսկ կլիմային խորութիւնը արդելք կը հանդիսանայ ձմեռուան միջոցին, երբ տեղ տեղ մինչեւ վեց ամիս հաղորդակցութիւնները կ'ընդհատին և նաւարկութեան եղանակին ալ դժուարութիւնները բազմաթիւ են. սառնահալին

Շարունակելով ճամբան երրորդ օրը արեւածագին, լերան շղթայի մը նմանցեալ մը կ'սկսի կազմուիլ աջ եզերքը հետապնդող բլուրներէն։ Սակայն Եւրոպացի ճամբորդի մը համար ասոնք դարձեալ բլուրի շղթայէ մը անդին չեն անցներ։ Ռուսիոյ մէջ իրական լեռ տեսնելու համար մինչեւ Կովկաս երթալու է։ Այս շղթան կը կոչուի Ժիկլինսքիեա Կօրի։ Ինչպէս գալիական առածը կ'ըսէ «կոյրերու համայնքի մը մէջ միականին իշխան է։» Ասանկ ալ Ժիկլինսքաեա Կօրի, խօսքս անոր լեռ է։ Այս շղթան թէեւ մեծ վայելչութեան և բարձրութեան տեսակէտով Ալպեան կամ պիրէնական հանգամանքէ բոլորովին զուրկ, սակայն շղթան շրթունքը երկարող իր կոր քամակին վրայ գեղեցիկ թաւուտի մը ամբնդհատ երիներանգումը կը վայելէ և կը վայելեցնէ։ Մանաւանդ գարնան երբ անուշ բուրում մը կը պատէ երկիրը, մթնոլորտին մէջ այնքան համ ու բոյր կայ որուն քով հասուն դեղձի մը քաղուածը կը նսեմանայ։ Դեղեցկութիւններու ցանցառ հանդիպումին քով ձանձրացուցիչ միօրինակութիւնը շատ երկար և հոգեմաղ է։

Նաւին մէջ իրրեւ ուղեւորակից ամէն տեսակէտ արեւելեան թիփերը կ'եռան։ Մեծամասնութիւնը Ռուս գիւղացիներ են որոնք առանց ներկայացման քեղի հետ կ'ուզեն ամէն բանի վրայ շաղակրատել։ Իրենց մուժիկի կեանքի պարզ պատմութիւնները և սեռական շրջանի հէգեմոնիները քեզ համակրանքով կը լեցնէ դէպ ի այս ոչխարի մորթ հագնող բարեմիտ մարդը։ Ծանքը և ոչխարը՝ մուժիկին հաղորդութեան երկուորեակ ազդիրներն են, ոչխարը մանաւանդ անոր կը պարգեւէ իր մորթը իրրեւ հանդերձ ու գդակ՝ մինչ միսը կը պարարէ քաղքենին և ազնուականին սեղանքն և մուժիկին ալ քսակը։ Այս մարդիկը որքան ճակատագրական են, նոյնքան ալ հետաքրքիր են նոր բան լսելու և իրենց սահմաններէն անդին բան տեսնելու։ Ասկէ ծագում կ'առնէ չափազանցորէն հարցաքննական ոգի մը, որ մինչեւ ենթակային տաղտուկ ազդելու չափ յառաջ կ'երթայ ու աղայական կը դառնայ։ Հակառակ ամէնուն, բարեհամբոյր, քծնող, խոնարհ, համակերպող ոգի մը ունին որ իրենց դրացի կովկասցիներու վէս ու խորամանկ բընութեանը չի համաձայնիր։

Ճամբորդներուն մէջ կը գտնուին Ֆինիներ ալ, որոնք մարդաբանական և կազմախօսական հետազօտիչներու լաւագոյն մը կրնան ներկայացնել թէեւ, սակայն իրրեւ ընկերական մարդիկ, շատ վար կը մնան Ռուսերէն։ Բնութիւնը զիրենք լոկիկ և խոչիլ ըրած է և կանանի պայմանն ալ առած է անոնց քաշուող և կասկածոտ բնութիւն մը։ Միւս կողմը Թաթարը ալխոյժ և յանկուցիչ ընկեր մ'է։ Հաւանականօրէն մանրավաճառ մը և կամ փոքրարանակ առեւտուրի մարդ մըն է որ գիւղ գիւղ, իկեւանէ իկեւան կը շրջի Երկրին այս մասին մէջ։ Պէտք է գիտնալ որ Ռուս գիւղացիները Արեւելքի շատ մը ժողովուրդներուն պէս վրանարակ կեանքի յարած են մասամբ. եթէ ճամբորդութիւնը Սեպտ.ի վերջերը անգի ունենայ նաւը Նիժնի Նովկորոտէն դարձող այլազան ազգարտակութեանց աւելի ճոխ հաւաքածոյ մը կը ներկայացնէ։ Հոն Հայեր, Ճարոնցիներ, Զինացիներ, Լաբոնիացիներ, Ֆիններ, Պարսիկներ, Թաթարներ, Կովկասցիներ, Պուխարացիներ, Ռուսներ և անխուսափելի Հրեաներ ալ կը վխտան կամրջակին վրայ։ Իրարու հակոտնեայ՝ իրենց բարքով ու ցեղային աւանդութիւններով. այս ժողովուրդը իրար խարշէն աւելի բան մը չունի առուտուրի մէջ։ Իր առուտուրէն վերջը իր անկեան մէջ բարթ կը փռէ ու ծխափողէն ելած կապոյտ ծուխին մէջ թաղուած ահագին մարթէ դդակը, զոր կը կրէ իր գլխուն վրայ, սառնամանիքին և հաստակամային տաքին հաւասարապէս, կ'ուրախայ, մինչ ինք անուրջներու մէջ կը ծխայ գերբուն։ Այս ժողովուրդայ կեանքը և բարքերը ուսումնասիրութեան ուրքան ալ առատ նիւթ մատակարարէ, դարձեալ ճամբորդութեան չորրորդ օրին վերջը ոճեւորը փաղտուկը կը պատէ և փոխանակ մինչեւ Սամարան երթալու, Զարիցինի մէջ շոգենաւը կը լքէ և շոգեկառք կը նստի դէպ ի Տօն։ Տօնի և Վօլկայի միջև 50 մղոնի չափ ճամբայ կտրող այս շոգեկառքը փորձութեանց զլուխ գործոց մ'է և յիշողներու ամէնէն սոսկալիին արև առուղ ամէնէն սքանչելի ազդակը։ Գիտին վրայ շաքարը երկու դուն միայն կը բանի. եթէ դիպուածով մէկը կորսնցնես, երեք օր պիտի սպասես որ տաղտուկի հովերը քեզ իր թեւերուն մէջ ամփոփէ։ Այս երկաթուղիներուն սոսկալի ճանչիւնը և գոմէշի սայլէն աւելի սարսող ու դանդաղ գնացքը ամէն ընաւորութեանց չեն յարմարիր, սակայն առաւելութիւն մը կայ, որով ամէն բան կը ներուի։ Ժամը 3—6 մղոն կտրող այս ճեպընթացը եթէ ճամբէն խոտորի առանց ճամբորդներու գիտակցութեան, կրնայ մղոններով քալել և վնաս մը յառաջ չբերել։ Այս պայմաններով բանում մը իսկ ամէն պաղարիւնով կրնայ դիտուիլ։ Նոյնիսկ լոքոմոթիվէն։ Նիւթական վնասը ոչինչ է։ Եթէ կամայորէն վրայ քանի մը փոքր ծակեր գոյանան, ատոնք ալ կրնան շատ ամուր կերպով խմբուիլ և քանի մը ժամ հանգիստ չունչ առնելէ վերջ ճամբայ կ'ելլայ, մինչեւ որ քանի մը մղոն անդին ուրիշ աղէտ մը դարձեալ կասեցնէ ընթացքը։ Այսպէս կը շարունակէ մինչեւ Կալաթշի, Տօնի*

Ժամէ մը ի վեր արդէն բաւական գարեշրջուր խմած էին. գիւղերը առաջացած ըլլալով ընկերները մեկնեցան, Կէկլուառ ալ անոնց հետ դուրս ելաւ ու պատրաստակով մը բամբնելով, կրկին վերադարձաւ Լիւքսէնպուրկի սրճարանն, ուր գաւաթ մը գարեշրջուր ապսպրեց ու սկսաւ խորհիլ։ Ալքօլի ազդեցութենէն գրգռուած էր ուղեղը, որ խելքէ մտքէ չանցած բաներ ընել կը թելադրէր իրեն։ Սրճարանն ու Լիւքսէնպուրկի հիւրանոցը կից էին իրարու, ուր իկեւանած էր Հրաչեայ, տասը քայլ առնել բաւական էր հիւրանոցէն ներս մտնելու համար, բայց ի՞նչ պիտի ընէր հոն։ Սրճարանին լաւագոյն յաճախորդներէն էր, ուր մեծ յարգ կ'ընծայէին իրեն. սպասաւորները մանաւանդ կը գուրգուրային վրան, անոր համար որ, ամէն օր առատ նուէրներ կուտար անոնց ու ընկերներուն մէկտեղ բաւական կարեւոր գումարներ կը ձգէր իրիկունները։ Կէկլուառ այս դիրքէն օգտուելու դիտումով սպասաւորներուն մեծը կանչեց ու սիրաղեղ ձեւով մը հարցուցեալ, ի՞նչ միջոցներով կարելի էր տեղեկութիւն ստանալ օթէլին յաճախորդներէն մէկուն նկատմամբ։

—Ի՞նչ կարգի տեղեկութիւն, հարցուց սպասաւորը. օթէլ իկեւանողներ ընդհանրապէս ճամբորդներ կամ օտարականներ են, որոնց նկատմամբ հիմնական տեղեկութիւն չեն ունենար հիւրանոցին մէջ, ու յաճախ վճարումի տեսակէտով կը դատեն յաճախորդները։

—Իմ տեղեկութիւն ուզած յաճախորդս բաւական ժամանակէ ի վեր հաստատուած է հիւրանոցին մէջ, և պատճառով մը յարաբերութեան մտնալ ստիպուած ենք անոր հետ, ըսաւ Կէկլուառ, բայց որովհետեւ առեւտրական հրապարակին վրայ ոչ ոք կը ճանչնայ զինքը, կը փափաքիմ սակայն հեռուէն հեռու գաղափար մը կազմել նիստուկացին և ընդհանուր գոյութեանը վրայ, պայմանով որ սակայն բոլորովին գաղտնի մնայ։

—Բնական է, պատասխանեց ծառան, ինքը հասկնալէ ետք, ալ ի՞նչ արժէք կ'ունենայ. խնդիրը առանց իրեն բան մը ղղալի ընել տալու, գաղտնի քննութիւն մը կատարելուն վրայ է։ Ասոր ամէնէն լաւ միջոցը, հիւրանոցին ծառայողները խօսեցնելն է, անոնք բնականաբար մինչեւ մէկ աստիճան մօտէն տեղեակ կ'ըլլան իրենց յաճախորդներուն ներքին կեանքին. եթէ կը փափաքիք, անունը յայտնեցէք ինձ յաճախորդին և ես բուն իսկ անոր անձնական ծառայութեան յատկացուած սպասաւորէն հասկամ ամէն բան, նոյն իսկ եթէ հաճելի թուի ձեզ, ձեր ներկայութեանը բերեմ ծառան և ուղղակի պէս հարցաքննեցէք։

(Շարունակելի)

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹՈՐԹՕՆԸ 25

ՊՍԿԻՆԵՐՈՒ ՃԱՄԲՈՒՆ ՎՐԱՑ

ՎԷՊ

ՏՂԱԿԱՆ-ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Գ.

Փողոցի տղան՝ անկիւնին գլուխը մտք յոգնեցուցած պառուն, ծրագիր մը յղացաւ ու տիկին Ադամեանի ընակարանէն անմիջապէս վերի տան դուռը գարկաւ։ Պառաւ կին մը բացաւ դուռը, որուն փաղաքշական ածական մը տուաւ տղեկը ու զայն խօսեցնելու համար մաացածին սուտ մը գլտորելով,

—Ներեցէ՛ք Բիրիեէ, ըսաւ, աս փողոցը չապիկ արդուկող մը կայ եղեր, որո՛ւ որ հարցուցի չկրցին պատասխանել, դուք կը ճանչնա՞ք արդեօք։

Պառաւը որուն հետ ոչ ոք կը զիջանէր խօսիլ և շաղակրատելու համար օրն ի բուն ասանկ առիթներու կ'սպասէր,

—Ասկէ չորս տարի առաջ տղեղ կին մը կար որ չապիկ կ'արդուկէր, բայց անիկայ չատոնց մեկնեցաւ այս փողոցէն, պատասխանեց. և կամ եթէ չիտակը կ'ուզես, վարձք չկրնալով վճարել բանի հանեցին. անկիւնը առաջին տունը կոչակար մը կը նստի ուրուն կինը չէ թէ արդուկ ընել, թաչկինակ մը անգամ լուալ չգիտեր, վռթկածին մէկն է. դիմացը չորս քոյրեր կան, անոնք ալ սիկառի տուփ կը շինեն, բայց միշտ աչուընին պատուհանն է, վա՛յ հետերնին կարգուողին գլխուն։ Ասոնց քովիկը սաւրիչը երկու աղջիկ ունի, մրսի՛ գլխուններ, անոնք էրիկ փնտռելու ետեւէն ընկած են։

Տղեկը տեսնելով որ անվերջ խօսակցութեան մը պիտի սկսի պառաւը, զայն ընդմիջելով,

—Սա ձեր քովի դրացիները չըլլա՞ն, հարցուց։

—Անոնք մար ու աղջիկ մ'են, գըլուխնին ներս քաշած, անանկ արդուկ մարդուկ չեն ըներ, մայրը դուրսէն կ'երթայ կար կը բերէ, կը նստին կը կարին, իրենք Հայ են ու մարդ մարդասանք չմտնար տուներնէն ներս, ոչ ալ մարդու հետ բարեւ ասուծու բարին կ'ընեն, քեռիի պէս ներս կը քաշուին, բայց ամէնէն աւելի անանկներէն վախնալ պէտք է, «ջուրին կամքց վազոցէն, մարդուն գետինը նայողէն վախցիր» ըսեր են, չիտակը իմ բերանս երած է անանկ սուտ սուրբերէն։

Այսչափ տեղեկութիւնը բաւական սեպելով տղան, ա՛լ կարեւորութիւն չտուաւ պառաւին ու յատկելով, վազվզելով սուրաց դէպ ի Լիւքսէնպուրկի սրճարանին առջեւ։ Բօլ, որ անհամբեր կ'սպասէր, լրաբերը տեսնելուն պէս, դուրս ելաւ ու զայն կողմնակի փողոցներէն մէկուն մէջ առանձնացնելով կրկնել տուաւ անոր ամէն խօսածներն ու լսածները. ետքը քառորդ մը վճարեց տղուն, ու կրկին սրճարան դարձաւ, յաղթական դէմքով մը Կէկլուառի ուղղելով խօսքը։

— Զըսի՞ թէ կէս ժամէն ամէն բան պիտի հասկնանք, ըսաւ ցած ձայնով, հիմա ձեռքիս մէջ է թռչունը, գիտեմ անոր ինքնութիւնը, ընկերական դիրքը, ու բնակարանին հասցէն։

Կէկլուառի միտքը զբաղեցնողը Հրաչեան էր ան պատուն, որուն ինքնութիւնն ու պարագաները մանրամասնօրէն հասկնալով, անկէ վրէժ լուծելու կրակը հեռուհեռէ կը բորբոքէր սրրտին մէջ, և սակայն Վարդանոյշն ալ իւղոտ պատառ մ'էր, որուն գեղեցկութենէն կրնար լիուլի օգտուիլ, ուստի աղդուելով Բօլի հրապուրիչ խօսքերէն։

— Ուրեմն յաջողութեան ճամբուն մէջ ենք ձեր խօսքով, այնպէս չէ՞, հարցուց։

— Ո՛չ այնչափ, պատասխանեց Բօլ, որ ասանկ պարագաներու մէջ միշտ դժուար երեւցնել կ'ուզէր զործը, Կէկլուառէն ու ընկերներէն ա՛լ աւելի դրամ բրցնելու և իր կարեւորութիւնը անոնց զգալի ընել տալու չարամտութեամբ։ Ետքը մանրամասնաբար հաղորդեց անոնց բնակարանին հասցէն, աղքատ վիճակն ու քաշուած կեանքը։

— Եթէ սակայն, յարեց, ո՛րչափ ալ քաշուած կեանք վարեն, որչափ ընկերութիւններէ հեռու փախչին, սատկն ու անխոնջ հետապնդումը կրնան դուրս քաշել զանոնք իրենց բոյնէն, բաւական է որ ես ու դուն կամք ունենանք. մեր ձեռքէն բան մը չի փախչիր սիրոյ աշխարհին մէջ։

Միւս ընկերակիցները տարբեր խօսակցութիւնով զբաղած՝ ուշադրութիւն չդարձուցին օրիորդ Ադամեանի նկատմամբ խօսուածներուն, որոնք այնչափ չէին շահագրգռեր զիրենք։ Իսկ Կէկլուառ անոնց բնակարանին հասցէն ու աղքատ կացութիւնը հասկնալէ ետք, ապագային վերապահելով հետապնդումը, շնորհակալութիւն յայտնեց Բօլի ու մէկ քանի գնանատական խօսքեր նուիրելէ ետք անոր տաղանդին ու գործնական ոգիին, ինք կրկին անձնատուր եղաւ Հրաչեայի խնդիրին։

Նաւանանգիստը, որ վախճանն է անթիւ խոտորումներու, բախումներու, խլացուցիչ ճռնչիւնի և հոգի մաչեցնող դանդաղութեան։ Կալաթշէն նաւը Տօնի վրայ Բօսթով քաղաքը պիտի մեկնի որ Եւրոպացիներու Բօսթվ-Սիւք ը Տօն անունով ծանօթ է։

ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ

3/16 Մարս, 1904

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ՆՈՐ ՅՈՐՁԱԿՈՒՄ ԲՈՐԹ ԱՐԹՈՒՐԻ

ԾԱԿԸ ԳՈՅԵԼՈՒ ՆՈՐ ՓՈՐՁ

ԾՈՎԱԿԱԼ ՄԱՔԱՐՈՎԻ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ

ԿՈՒԻԻ ՔՈՐԵԱՅԻ ՄԷՋ

ԶՕՐԱՎԱՐ ԳՈՒՐՕԲԱԹՐԻՆԻ ԺԱՄԱՆՈՒՄԸ

(Եւրոպական վերջին թղթաբերով առնուած թերեթերէն։ Դեպքերը պատմուած իրենց կանոնաւորութեամբ եւ տարուելիակաբար)։

ԹՈՒԻՕ, Մարտ 28. — Բօրէական կառավարութիւնը ծանոյց Վիժա և Եօնկանբօ նաւահանգիստներուն բացումը, բայց այս անօրինութիւնը կարեւորութիւն չունի մինչեւ որ պատերազմի թատերավայրը Եալու գետին միւս կողմը չփոխադրուի։

Երեսփ. Ժողովը երէկ վաւերացուց պատերազմին համար ձեռք առնուած բոլոր դանձային կարգադրութիւնները, բայի մեսագքի և ադի տուրքերէն։

Երեսփ. Ժողովին առաջնակարգ անդամներէն Մ. Աքիեամա, Նիբոֆու Թերթին խմբագրապետը, երէկ իր պաշտօնէն հրաժարեցաւ յուզեալ պարագաներու մէջ։ Առաջարկութիւն մը եղած էր զինքը վարչապետ Երեսփ. Ժողովէն իբրեւ ռուսական լրտես մը, բայց այս առաջարկութիւնը մերժուեցաւ, և Երեսփ. Ժողովը որոշմագիր մը քննարկեց յայտարարող թէ Նիբոֆուի մէջ հրատարակուած յօդուածներդ հակառակ են ճարոնի շահերուն և թշնամիին օգտակար կ'ելլան։ Բուէարկութեան արդիւնքէն վերջ, Մ. Աքիեամա խնդարութիւն բրաւ Երեսփ. Ժողովին որոշման, հրաժեշտ առաւ և քաշուեցաւ։

ՍԷՈՒԼ, Մարտ 26.—Մարքիզ Իթո երէկ կէս օրէ վերջ հրաժեշտի ունկնդրութեան ընդունուեցաւ Կայսերական Պալատին մէջ, և յետոյ Բօրէական մասնաւոր հայկերոյթի մը ներկայ գտնուեցաւ, և Ն. Վեհափառութեան քովը նստելու նմանը չտեսնուած պատուոյն արժանացաւ։ Մարքիզ Իթոյի այցելութիւնը մեծապէս զօրացուց Բօրէայի և Ճաքոնի բարեկամութիւնը։

Զէմուլբոյի կռիւէն ի վեր 7000 ճաքոնցի բախտախնդիրներ հոս հասած են գործ փնտռելու։ Բայց շատ դժուար է այդ աւելորդ բերանները կշտացնելը, և հիմա նեղացուցիչ և խեղճ վիճակի մէջ են։

ԹԻԷՆՋԻՆ, Մարտ 27.—Բորթ Արթուրի երէկի կռիւին ժամանակ, կ'ըսուի թէ չորս մարտանաւեր ընկնած են, բայց չըսուիր թէ ռուսական են թէ ճաքոնական։

Վերջին ծայր գործունէութիւն կը տիրէ Նիուչուանկի մէջ, ժամէ ժամ կը սպասուի յարձակման մը։

Ճաքոնցիք յարատեւ կերպով կը յառաջանան դէպի Եալու, բայց արագ յառաջխաղացում անկարելի է, երկրին ընդհանուր դժուարութեան և գաղանային անձրեւներուն պատճառաւ։

Այսօր Ռուսք պատերազմական վարչութիւն հրատարակեցին Ենիքօուի մէջ։

Երկու ճաքոնցի վաճառականներ, որոնք Բորթ Արթուրի մէջ ձերբակալուելով բանտարկուած էին Փեար. 6ին իրենց ճաքոնցի լրտեսներ, քանի մը օր առաջ ազատ արձակուեցան քաղաքին ամերիկեան հիւպատոսին կողմէ, և Ուրբաթ հոս հասան։

Իրենց ձերբակալման պատճառը, իրենց մօտ կը գտնուէր Նորվեկեան շոգենաւի մը նաւապետը, և ասոր հետ կը քննէին Զինկվանթաօ քաղաքին մէկ քարտէսը, իրողութիւն մը՝ որ կասկած արթնցուցած էր։

Ռուսք բանտին մէջ լաւ վարուեր են իրենց հետ, բայց իրենց դրամով պարտաւորուեր են ապրիլ։ Մինչեւ Փեար. 29 զինուորական բանտն էին, յետոյ փոխադրուեցան քաղաքային բանտը, և իրենց բոլոր գոյքերը առանց հատ մը պակաս ըլլալու իրենց վերադարձուեցան։

Իրենց հետ կային հինգ կիներ բանտին մէջ, բայց պէտք է ըսել ի պատիւ Ռուսներուն թէ շատ լաւ վարմունք ունեցեր են անոնց հետ։

Տեղատարափ անձրեւներուն պատճառաւ Սինմինթինկի երկաթուղիին քանի մը նորաչէն կամուրջները վնասուած են։ Եթէ չնորդուին, գծին այդ մասը անգործածելի պիտի ըլլայ։

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԿ, Մարտ 27.— Մեծ ուրախութիւն պատճառեց հոս երէկ գիշերուան Բորթ Արթուրի ռուսական յաղողութեան և ճաքոնական մարտանաւերու ընկղման լուրը։ Ջարը շատ ուրախացաւ, և ընդհանուր գոհունակութիւն կը տիրէ Ծովակալ Մաքարովի պաշտպանողական գործողութեանց մասին։

Փողոցները լեցուն են ուրախութիւն յայտնող բազմութիւններով, տեղ տեղ թմբկահարութիւններ կ'ըլլան, և վերջին նորոդուած է Պատերազմի առջի օրերուն ցոյց տրուած խանդավառութիւնը։

Բիկինթանկի մէջ Ռուսներուն և Ճաքոնցիներուն միջեւ ընդհարում մը տեղի ունեցեր է։ Խաղախները թշնամիին հեծելազօրքին դէմ քալեր են, սպաննելով մէկ հոգի և ձի մը, բայց տեսնելով որ ճաքոնական հեծելազօրքերը կը մօտենան, իսկոյն ետ քաշուեր են ծուղակի մէջ չիյնալու համար։

Ճաքոնական բազմաթիւ գունդեր այս պահուս Բօրէա կ'երթան, բայց յայտնի չէ թէ ո՞ր նաւահանգիստը ցամաք պիտի ելնեն։

Պատերազմի թատերավայրին մէջ օդերը սկսած են խիստ աննպաստ հանգամանք մը առնել, գարունը սկսած է իր սովորական անձրեւներով, և արեւելեան Սիպերիոյ ու Մանչուրիոյ մէջ ճամբաները անանցանելի կը դառնան։

Բոլորովին անհին է այն լուրը թէ Ռուսիոյ շատ հեռաւոր մասերուն մէջ անգլիացի հպատակները նեղութիւններու կ'ենթարկուին Պատերազմին պատճառաւ։ Բուն Ռուս գիւղացին Պատերազմին մասին գրեթէ տեղեկութիւն չունի, և հոգ ալ չըներ շատ։

Ծովակալ Մաքարով այսօրուան թիւով Բորթ Արթուրէն ուղղակի կը հեռագրէ Ջարին.—

«Ամենայն խոնարհութեամբ կը փութամ տեղեկագրել Ձեր Վեհափառութեան թէ այս առաւօտ ժամը 2ին թշնամին երկրորդ փորձ մը ըրաւ Բորթ Արթուրի ներքին նաւահանգստին բերանը գոցելու։ Այս նպատակաւ երկու խոշոր առեւտրական փոխադրանաւեր ճամբայ հանեց դէպ ի բերանը ուղեկցութեամբ վեց Թորփիլանաւերու։

«Մեր ելեկտրական հետազօտիչ լոյսերը արագ արագ երեւան հանեցին թշնամիին նաւերը, որոնց վրայ սկսան ռումբ նետել ցամաքին բերդերը և Պօպ ու Օքվամճեի պահականաւերը։

«Վախնալով որ թշնամի մարտանաւերը կրնան ներս անցնիլ, մեր Սիլնի Թորփիլանաւին հրամայեր տեղակալ Բրինիզքի թշնամիին վրայ յարձակեցաւ և Թորփիլով մը խորտակեց ճաքոնական առաջին շոգենաւին քիթը։

«Շոգենաւը ալակոմ դարձաւ, որուն հետեւեցան երկու շոգենաւեր, բայց երեքն ալ խրեցան մուտքին աջակողմը։ Չորրորդ շոգենաւը թշնամի մարտանաւերուն ձախակողմը գնաց, և ընկղմեցաւ մուտքին մէկ կողմը։

«Սիլնի Թորփիլանաւը ճակատեցաւ համարձակօրէն թշնամիին վեց Թորփիլանաւերուն։ Մեքենավար Սվիէրէվ և վեց նաւատիներ սպաննուեցան, հրամատարն ու տասներկու նաւատիներ ալ վիրաւորուեցան։

«Արշալոյսին թշնամիին զրահաւորները և յածանաւերուն տորմիզը երեւցան, և ես իմ նաւատորմիս հետ իսկոյն ճամբայ ելայ թշնամին դիմաւորելու։

«Բորթ Արթուրի մուտքը գոցելու համար Ճաքոնցիներուն երկրորդ փորձը ի դերեւ ելաւ, շնորհիւ մեր ցամաքային և ծովային ուժերուն կորովի պաշտպանութեան, ինչպէս եղաւ առաջին փորձը։

«Նաւահանգստին մուտքը կատարեալ պատ է։»

Բորթ Արթուրի պահապան զօրաց հրամատար զօրավար Սմիրնով հետեւեալ պաշտօնական տեղեկագիրը հեռագրած է Բորթ Արթուրէ այսօրուան թուականաւ.—

«Երէկ գիշեր լուսինին ծագելէն վերջ Ճաքոնցիք փորձ մը ըրին նաւահանգստին մուտքը գոցելու, չորս հրաձիգ շոգենաւեր ղրկելով դէպ ի նաւահանգիստը ուղեկցութեամբ Թորփիլանաւերու։ Ժամը 2.15ին մեր պահականաւերը և մարակոցները նշմարեցին թշնամի նաւերուն մերձեցումը, և միեւնոյն ժամանակ սկսան խիստ կրակ տեղալ։

«Հրաձիգ շոգենաւերուն առջեւէն կուգային Թորփիլանաւերը, որոնց կը հետեւին բաւական հեռուէն աւելի խոշոր մարտանաւեր, որոնք կրակ կը տեղային բերդերուն վրայ, աջակցելու համար հրաձիգ շոգենաւերուն և Թորփիլանաւերուն գործողութեան։

«Մեր խոշոր թնդանօթներուն կրակին և մեր Թորփիլանաւերուն համարձակութեան չնորհիւ, հրաձիգ շոգենաւերը չհասան նաւահանգստին մուտքին։ Անոնցմէ երկուքը խրեցան Ոսկեղէն Բլուրին տակը ժայռի մը վրայ, երրորդը ընկղմեցաւ առաջին երկուքին ետեւը մեր պահականաւերէն մէկուն Թորփիլովը զարնուած, մինչդեռ չորրորդը ընկղմեցաւ քիթը զարնելով Ճաքոնական շոգենաւի մը, որ ասկեղ առաջ ընկղմած էր այն կողմերը։ Նաւահանգրստին մուտքը ազատ կը մնայ։

«Ընկղմած շոգենաւերէն մէկուն մէջ գտնուեցաւ մէկ ինչպէս տրամագիծով Հօչքիս արագահարուած թնդանօթ մը, որ շարունակ կրակ կ'ընէր մեր Թորփիլանաւերուն վրայ։ Բոլոր Ճաքոնցի նաւաստիները ազատուեցան, բայց ի մէկէն, որ մեր ձեռքն ինկած է։

«Ժամը 4ին ատենները, թշնամիին Թորփիլանաւերը քաշուեցան, և ուրմբակոծումը դադրեցաւ։ Մեր մարտանաւերուն հրամատար ծովակալ Մաքարով անմիջապէս շոգեմակոյկով մը նաւահանգիստ եկաւ, ընկղմած շոգենաւերը աչքէ անցընելու համար։

«Ժամը 5ին թշնամիին Թորփիլանաւերը երեւցան Բորթ Արթուրի հարաւային կողմը, և մեր մարակոցները սկսան կրակ տեղալ անոնց վրայ։ Ժամը 6ի միջոցին թշնամի նաւատորմիզը երեւցաւ հորիզոնին վրայ, և մեր նաւախումբը ճամբայ ելաւ դիմաւորելու զայն։ Ժամը 6 ու կէսին մեր մարտակոցները կրակ տեղացին։ Բայց երբ ճաքոնական մարտանաւերը սկսան հարաւային արեւելեան ուղղութեամբ քաշուիլ, մեր մարտանաւերուն և մարտակոցներուն կրակը իսկոյն դադրեցաւ։ Ժամ 10ին թշնամի բոլոր մարտանաւերը անյայտ եղան հորիզոնին վրայ։»

Կ'ըսուի թէ ռուսական Թորփիլանաւ մը ընկղմեցաւ Բորթ Արթուրի վերոյիշեալ գիշերային ընդհարման միջոցին։ Բայց կը կարծուի թէ կարելի պիտի ըլլայ ջուրին երեսը հանել զայն։

Ծովակալ Մաքարով Մարտ 26 թուականաւ հետեւեալ հեռագիրը ուղղած է Ջարին.—

«Պատիւ ունիմ իմացնելու Ձեր Վեհափառութեան թէ այսօր Բորթ Արթուրէն մեկնեցայ զրահաւորներով, յածանաւերով և Թորփիլանաւերով, քանի մը մօտակայ կղզիներուն կողմերը հետազօտութիւն մը ընելու նպատակաւ։»

Բեթերսպուրկի Պաշտօնաթերթը կը ծանուցանէ թէ Մեծ-Դուքս Սիրիլ Վլատիմիրովիչ ռուսական Ասfoլթ յածանաւին մէջ էր երբ այդ մարտանաւը ռուսական նաւախումբին գլուխն անցած Բորթ Արթուրէն դուրս ելաւ Թշնամին դիմաւորելու Մարտ 22ի ճաքոնական յարձակման պահուն։

Ռուս ցամաքային բանակին արդի կեդրոնը եղող Լիաօեանկէն երէկի թռուով կը հեռագրուի.—

«Զօրավար Միչէնկօ լուր առաւ թէ Ճաքոնական զօրքերը դադրեցուցեր են իրենց յառաջխաղացումը Բինկ-Եանկ Անճու գծին երկայնքը։ Վարանում մը կը տիրէ ճաքոնցիներուն մէջ, որոնք ռուս պահակներուն հետ կռիւի բռնուելէ կը զգուշանան։ Անճուի մէջ կան 3000 ճաքոնցիք. 1000 ա'լ Բաքչինկի մէջ, Զինանբոյի առջեւ ալ խարիսխ նետած են 40 ճաքոնական մարտանաւեր և փոխադրանաւեր։

«Ճաքոնցի ձիաւորները կը վախնան Խազախ պահակներէն և երբ անոնց հանդիպին անմիջապէս իրենց ոտքերը քառասմբակ կը վազցնեն հետեւակազօրաց պաշտպանութեան տակ ապաստանելու համար։

«Մարտ 24ին ռուս. Խազախ պահակներ Բաքչինկի մօտ Ճաքոնական պահակախումբի մը հանդիպեցան։ Խազախները կրակ բրին, և սպաննեցին մէկ սպայ, մէկ զինուոր և մէկ ձի։ Ռուսներուն կողմէ կորուստ չկայ։»

Եալուէն մինչեւ Բինկ-Եանկի մօտերը Սէուլէ Բեքին ճամբան բռնող ռուս զինուորները պարտաւորուեցան իրենց խրամները քաշուիլ Եալուի հարաւային գետեզերքին վրայ, ճաքոնական առաջին զօրաբանակին (40,000 հոգի) յառաջխաղացումը տեսնելով։

Ճաքոնական յառաջապահ գունդերը թնդանօթներով հիմա Եալուի հարաւային ափունքէն գրեթէ 40 մղոն հեռու կը գտնուին, և կը դրաւեն Քազան, Անժու, Եէնկ-Բինկ և Բաքչինկի քաղաքները իրարու միացնող գիծերը։ զորս 45 մղոն տարածութեան մը վրայ զօրացուցած են Ճաքոնցիք։

Երկու հարիւր ճաքոնցի լրտես գինուորները այն կողմերուն ծակուծակները կը քննեն իրենց գլխաւոր դիրքին առջեւը, բայց ճաքոնական բանակը իր յառաջխաղացումը պիտի չյաջողուի Եալուի վրայ, մինչեւ որ սառոյցը բոլորովին անհետ ըլլայ գետին մէջէն, որովհետեւ Վիժու հասնելէ առաջ հարկ է անցնիլ հինգ տարբեր գետերէ, և ասոնց վրայ ձգուած բոլոր կամուրջները քանդուած են ռուս լրտես զինուորներէն, երբ ետ կը դառնային իրենց հետազօտիչ պաշտօնէն, որ մինչեւ Բինկ-Եանկի պարիսպները տարած էր զիրենք։

Ջարը հետեւեալ հեռագիրը ընդունեց ծովակալ Ալեքսեվէ, Մուքդէնէն Մարտ 26 թուով.—

«Զօրավար Միչէնկօ կը տեղեկագրէ թէ Մարտ 23ին կէս օրէ առաջ ժամը 11ին, երկու ջոկատ Խազախ ղրկեց հետազօտութիւն մը կատարելու, և հասկնալու համար թէ ո՞ր քան ճաքոնցի զօրք անցած են Զինկչանկեան գետէն ասդին։

«Բաքչէնկանէն մէկուկէս վերստ հեռու մէկ ջոկատը գտաւ թշնամի հեծեալ պահակախումբերէն մին, 30 հոգիէ բաղկացեալ, որոնք մեր մարդոց մօտենալը տեսնելով, նոր օգնական զօրքեր ընդունեցին։ Մեր խազախներն ալ նոր զօրք ուղեցին մեզմէ, և ճաքոնական պահակախումբին վրայ կրակ բրին չորս հարիւր ոտնաչափ հեռուէն։ Երկուստեք քանի մը գնդակներու փոխանակութենէն վերջ, մեր Խազախները լուր առնելով որ թշնամի հետեւակազօրքերը կը մօտենան, իսկոյն ետ քաշուեցան։

«Մեր լրտեսները տեսան որ թշնամին գրաւած է Բաքչէնը։ Համանուն գետին աջ եզերքը կը գտնուին երեք գումարտակ ճաքոնցի հեծելազօրք և երկու ջոկատ հետեւակազօրք, գետէն երկու վերստ հեռուն ալ պահակախումբեր ունին։ 3000 ճաքոնցիք բռնած են Անժու քաղաքը։ Մարտանաւեր եւ փոխադրանաւեր չարունակ Զէնանբօ կը հասնին։ Ցամաք ելած զինուորները Բինկ-Եանկ կը ղրկուին, ուրկէց ալ կ'երթան Ունսան և Բանկ-Ժէ։

«Մարտ 24ին ռուս զօրաց ջոկատ մը Վիթենոյի մօտ յաղթեց 50 Ճաքոնցիներու, և գրեթէ ամէնքն ալ փճացուցին։ Մեր կողմը կորուստ չկայ։ Ասոնք ամէնքը խոնարհաբար կը տեղեկագրեմ Ձեր Կայսերական Վեհափառութեան։»

ԹՈՒՐԻՕ, Մարտ 26.—Քօրէայէ մասնաւոր հեռագիր մը կ'իմացնէ թէ Ռուսք խիստ զօրաւոր դիրք մը կը հաստատեն Անթունկի մօտակայքը։ Եօթը բերդարդէն իսկ ուարտած են, և կ'ապատին ուրիշ վեց բերդերու ալ շինութեան։ Զանկ-Սոնկի մէջ չորս մարտակոցներ հաստատած են։ Ճամբաները շատ դէշ են։ Հարկ է նորոգել անոնք և կամուրջներ շինել։ Շրջակայքը արշաւ ալ չգտնուելուն պատճառաւ Ռուսք յանախ կը մոռթեն եւ կ'ուտեն իրենց ձիերը։

ԽԱՐՊԻՆ, Մարտ 26.— Զօրավար Քուրոքաթքին այս առաւօտ ժամը 8ին հոս ժամանեց։ Զօրաց առժամանակեայ հրամատարները, Արեւելեան Զինական Երկաթուղւոյ Ընկերութեան պաշտօնատարները, քաղաքապետութեան անդամները և տեղական զինուոր ատոմ-ճանաւորներ կայարանին մէջ ընդունեցին զայն։ Կայարանէն դուրս, և յարակից փողոցներուն մէջ, զօրավար Քուրոքաթքին խուռն բազմութենէն ողջունուեցաւ խանդավառութեամբ։ Ընկերութեան պաշտօնատարները Վերին Հրամատարին նուիրեցին սուրբ պատկեր մը։ Քաղաքապետութիւնը ուղերձ մը մատոյց անոր, նաեւ 14,000 ռուպլ դրաւ իր տրամադրութեան տակ։

Օդը մեղմ է, և ձիւնաձուլը սկսած է։ Զինուոր բնակիչները խաղաղութեամբ բանին գործին կը նային։ Ռուպլիին գինը կը բարձրանայ։ Առաջին հիւանդանոց կառափոխը ակէց երէկ հասաւ մեկնեցաւ։

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԿ, Մարտ 27.— Այսօրուան թուականաւ Մուքդէնէ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ զօրավար Քուրոքաթքին Խարպինէ հոն ժամանած է։ Պատուակալ Պահակախումբ մը դրօշներով և նուագախումբով չարուած էր կայարանին մէջ ողջունելու զօրավարին գալուստը։ Ցետոյ զնաց ուղղակի Մոսկվայ Ալեքսեվի բնակարանը։

ԽԱՐՊԻՆ, 26 Մարտ.— Զօրավար Քուրոքաթքին այս առաւօտ Խարպին հասաւ ժամը 8.45ին մասնաւոր կառափոխումով։ Իրեն կ'ընկերանար գնդապետ Հօրվաթ Մանչուրիոյ սահմանագլուխ կայարանէն սկսեալ։ Խարպինի կայարանը փայլուն կերպով դրօշաղարդուած էր. քարափին վրայ մեծ բազմութիւն մը կեցած էր։ Պահակազորաց բոլոր սպաները հոն էին հանդիսական շքեղ համազգեստներով։ Ներկայացուցիչները կատարեց զօրավար Վօլքով։ Խարպինի վաճառականներուն ներկայացուցիչը բարի գալստեան ուղերձ մը կարդաց։ Զինացի քաղաքապահ զինուորներն ալ հոն էին, և կոկորդային խանդավառ աղաղակներ արձակեցին իրենց ազգային սովորութեան համեմատ իրենց մէկ ծունկը գետնին վրայ դնելով։ Ռուս հրամատարին առջեւ, որ ժպտուն չարժուելով մը շնորհակալ եղաւ։

Զօրավար Քուրոքաթքին, որուն լուսանկարը ցարդ քանիցս տեսած ըլլալու են բոլոր Բարիզցիք, կարճահասակ է, ճիշդ զօրավար Լինէվիչի հասակն ունի։ Իր դէմքը ցոյց կուտայ խորին իմացականութիւն մը, և իր կայտառ աչքերը անսովոր փայլով մը կը շողան փետրաւոր սաղաւարտին տուներին մէջ։

Կրօնական արարողութենէն վերջ, գոհաբանական աղօթք մը երգուեցաւ եպիսկոպոսին կողմէ, և ոսկեղէն խաչ մը յանձնուեցաւ զօրավար Քուրոքաթքին, որ մի առ մի այցելեց Խարպինի բոլոր զինուորական և առողջապահական կեդրոնները։

Ժամը 5ին զօրավարը Մուքդէն մեկնեցաւ։ Ռուսք բացարձակ և խորունկ վստահութիւն մը ունին զօրավարին վրայ, և կը համարին զայն վրէժխնդիրը Բորթ Արթուրի նախատինքներուն և կազմակերպողը այն օրինակելի պատժին զոր հարկ է տալ ենթադրեալ թշնամիին։ Կայարանին մէջ արտասանուած ճառերուն զօրավար Քուրոքաթքին պատասխանեց միայն սա՛ խօսքերով.—

«Կը խոստանամ անաղարտ պահել Ռուս Հայրենիքին պատիւը։»

«ՐԻԼՒՌ ԺԻՆԱՒ»

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԿ, Մարտ 27.— Բեթերսպուրկի վաճառականները կը պատրաստուին հետեւիլ իրենց Մոսկուայի պաշտօնակիցներուն օրինակին և ամէն առեւտրական յարաբերութիւններ դադրեցնել Միացեալ Նահանգներուն և Անգլիոյ հետ, ցորչափ այդ երկու երկիրներուն լրագիրները վերջ չտան իրենց վիրաւորիչ դիտողութիւններուն և յարձակումներուն Ռուսիոյ դէմ։

Բեթերսպուրկի մէջ կը չինուին այս պահուս 12 ճամբորդի վագոններ և երկու բեռնակառքեր որոնք Մանչուրիոյ համար սահմանուած երկաթապատ կառափոխումներուն առաջին մասը պիտի կազմեն։ Վագոններու ռուս գործարանատէրներուն հետ կառավարութիւնը մեծ պայմանագիր մը պիտի կնքէ։

ԽԱՐՊԻՆ, 27 Մարտ.— Զրոյց կը տարածուի թէ Ճաքոնի դէմ պատերազմը երկու տարի պիտի տեւէ, և թէ բուն գործողութիւնք պիտի սկսին Սեպտ.ին, որովհետեւ Եուլիս և Օգոստ. ամիսները անպարար են զինուորական գործողութեանց, անձրեւներուն պատճառաւ։

Զինացի զինուորները չարունակ դէպ ի հիւսիս կը շարժին հրամատարութեամբ զօրավար Մաի։ Հակառակ չէզոքութեան յայտարարութեան, այս զօրավարը իր գիծերը առաջ կը տանի դէպ ի Մանչուրիա։ Եթէ չինական զօրաց այս շարժումը ճաքոնական գործողութիւններուն հետ կապակցութիւն ունի. ծանր վտանգէ մը կարելի է կասկածիլ։ Կը կարծուի թէ Ռուսներուն համբերութիւնը հատնելով պիտի պարտաւորուին բռնի արգիլել զօրավար Ման։

Սառնահալը և ձիւնաձուլը ցեխի ճչմարիտ ովկիանոսներ կազմած են, որոնք այս կողմերը անգործածելի վիճակի մը վերածած են։

«ՐԻԼՒՌ ԺԻՆԱՒ»

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԿ, Մարտ 27.— Իրազեկ աղբիւրէ հետեւեալը կը հաստատուի. — Վլատիվոսթոքի նաւատորմը, որուն ճիդ կացութիւնը անծանօթ էր ամիսէ մը ի վեր, այս պահուս ճամբայ ելեր է Արժանթինի ջուրերը երթալու համար։ Կ'ըսուի թէ պաշտօն ունի բնելու այն Տէրութենէն Ռուսիոյ կողմէ գնուած մարտանաւերը, ի միասին մեծ փորձ մը ընելու համար Ճաքոնական Նաւատորմին դէմ։

Ճաքոնի ծովային նախարարը Երեսփ. ժողովին մէջ յայտարարեց թէ ոչ է ճաքոնական մարտանաւ մինչեւ ցարդ կռուելու անկարող վիճակի մէջ դրուած չէ։

ԱՆԹԵԼ ՀԵՌԱԳՐՈՒԹԵԱՄԲ

Թայմզի «Հայմուն» շոգենաւին մէջ, Բորթ Արթուրի քարտէր, Մարտ 26, ժամը առաւօտեան 11.—

«Այս առաւօտ դէպ ի Զիֆու գացած ատեններս, Բորթ Արթուրէն 48 քիլոմէթր դէպ ի հիւսիս Հուանկ-Ջինկ-Թէու կղզին մօտերը նշմարեցինք հինգ ռուս զրահաւորներ և յածանաւեր, որոնք Բորթ Արթուրի ուղղութեամբ կ'երթային, իրենց կողը պաշտպանելով Թորփիլանաւածներով, որոնք կարգաւ չարուած էին։ Տեսայ որ վերջին մարտանաւը Պայանն էր։

Ահա թէ ո՛րչափ անճիդ է այն ենթադրութիւնը թէ Ռուս պաշարուած են նաւահանգստին մէջ։ Այսուհետեւ ա'լ տարակոյս չկայ թէ ռուսական մարտանաւերը փութով և եռանդով կը հակեն Բէյճիլի ծովածոցին մուտքին վրայ։ Կրնանք ի մօտոյ ականատես ըլլալ նաւային մեծ և վճռական ճակատամարտի մը, ինչպէս Մաքարովի նպատակն ալ այն է։»

ճակատամարտին վերջ

Անթել հեռագրութեամբ, Թայմզի «Հայմուն» շոգենաւին մէջ գրուած, 27 Մարտ.—

«Ճաքոնական նաւատորմիղը այսօր առաւոտ կանուխ Բորթ Արթուրի վրայ յարձակեցաւ։

«Երէկ ռուսական նաւախումբը նշմարեցէք վերջ, ուղղուեցանք դէպ ի Թալիչենուան, ճաքոնական յածանաւերը տեսնելու յուսով։ Ժամը 4ին, Բորթ Արթուրէ 112 քիլոմէթր անդին, մեր հսկող պաշտօնեան լոյսեր նշմարեց այդ նաւահանգստին ուղղութեամբ և ահա քիչ անդին տեսանք փայլիւը անընդհատ լոյսերուն Բորթ Արթուրի ելեկտրական բոլոր փարոսներէն, սակայն առանց ոչ է թնդանօթաձգութեան։

«Արշալոյսը հազիւ ճեղքուած էր, դէպի նաւահանգիստը ուղղուելով, ընդհուպ նշմարեցինք մուխ, և միացանք ճաքոնական նաւատորմին, որ երկու խումբի բաժնուած էր, Թորփիլանաւերու տորմիղկով մը, Բորթ Արթուրէն 32 քիլոմէթր դէպ ի հարաւային արեւելք։ Այս տորմիղկը կամաց կամաց կ'ուղղուէր դէպ արեւելք։ Կրցանք հասկնալ թէ գիշերը յարձակում եղած էր և ուշ հասեր էինք մենք։ Զէնինք կրնար մեր շոգենաւը վտանգել գիշեր ժամանակ մնալով այսպիսի տեղեր, ուր թերեւս թշնամի լրտես նաւ մը կարծէին մեզ կռիւին տաք միջոցին։ Օդը խիստ հանդարտ ըլլալով, սքանչելի էր տեսարանը այն նաւախումբերուն որոնց կը մօտենայինք։ Ճաքոնական մարտանաւերը մեզ տեսնելնուն պէս, մօտեցան, բայց մեր շոգենաւը չելան քննութեան համար, որով չկրցանք մանրամասնութիւններ իմանալ գիշերային յարձակման վրայ։ Մեզ խոշորացոյց ակնոցներով մարտանաւերը քննելով, նիւթական վնաս չի նշմարեցինք։

«Կրցանք շահեկան բաղդատութիւն մը ընել ռուսական և ճաքոնական նաւախումբերուն միջեւ, քանի որ երկուքն ալ շատ մօտէն տեսանք։ Մեծ մարտանաւերը մէկ կարգաւ չարուած էին, և Թորփիլանաւերը անոնց առջեւը կը նմանէին միջատի մը եղջիւրներուն։ Երկու կողերուն վրայ կը գտնուէին Թորփիլանաւածները։ Ռուսական մարտանաւերը ճաքոնական հանքածուխ գործածելով 30 քիլոմէթր հեռուէն կը նշմարուին։ Իսկ ճաքոնցիք անգլիական հանքածուխ կը գործածեն, որ շատ քիչ ծուխ կուտայ։

«Ահա կը մեկնիմ Զէնանբօ, ուր ապրուած են ցամաք ելնելու գործողութիւնները։ Կը յուսամ վերջին նաւային յարձակման բոլոր մանրամասնութիւնները քաղել հոն։»

ԳԵՐՄԱՆ ԿԱՅՍԸՐ ԵՒ ԻՏԱԼԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԸ.—«Հէյնձօլբրն» կայսերական զբօսանաւին մէջ Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւոր իտալերէն խօսելով հետեւեալ բաժակաճառը արտասանեց.—

«Սիրալիր կերպով ողջունելով Ձեր Վեհափառութիւնը, ուրախութիւնս կը յայտնեմ կրկին տեսնելով Ձեզ։ Իմ ժողովուրդս և ես կը ճանչնանք և կը սիրենք Ձեր Վեհափառութեան մէջ հաւատարիմ և վստահելի բարեկամ մը։ Մեր Տէրութիւնները չատ մը տարիներէ ի վեր իրարու միացնող կապերը եւրոպական խաղաղութեան հզօր երաշխիքներէն մին եղած են։ Այս կապերը միշտ անփոփոխ պիտի մնան վրատանելով մեր Զինակցութեան և մեր ժողովրդոց զգացումներուն, որոնց բաղձանքները խաղաղիկ յառաջդիմութեան կը ձգտին։ Այս զգացումներով կը խմեմ Ձեր Վեհափառութեան, Վեհ. կայսրուհիին, բոլոր կայսերական գերդաստանին և փառաւոր գերման աղգին կեանքին։»

Վիլհէլմ կայսր գերմաներէն խօսելով, պատասխանեց.—

«Ձեր Վեհափառութեան երկրին հիանալի տպաւորները գալով, կը հետեւիմ սրտիս մղումներուն, որոնք միշտ զիս և իմ հայրենակիցներս կ'առաջնորդեն համակրելի և հիւրասէր իտալական ազգին կողմը։ Կ'ողջունեմ Ձեր Վեհափառութիւնը առաջին անգամ ըլլալով գերմանական մարտանաւի մը մէջ հոգիս լեցուած երախտագիտութեամբ այն սիրալիր բարի գալստեան համար զոր Ձեր Վեհափառութիւնը ուղղեց ինծի։

«Երբեակ Զինակցութեան գաղափարը անջնջելի կերպով քանդակուած է մեր հպատակներուն մտքին վրայ։ Մեր հռչակաւոր նախորդներուն և Նաբպուրկի Տան պատկառելի պիսի կնքած Զինակցութիւնը օրհնութիւն մը եղած է մեր ժողովուրդներուն և խաղաղութեան պատեւար մը Եւրոպայի համար, և որուն պաշտպանութեան ներքեւ խաղաղիկ զարգացումը պիտի չարունակեալ անընդհատ։ Միշտ հաւատարիմ մեր յանձնառութիւններուն, կը խնդրեմ որ Ձեր Վեհափառութիւնը թոյլ տայ գաւաթս բարձրացնելու Դիտելով սա՛ Իտալական գեղեցիկ նաւատորմը, որուն դրօշը կը ծածանի մերինին քով, դիտելով Նաբպլիի գեղանի ծովածոցը, որմէ դուրս կը ցայտեն այնքան բանաստեղծութեան եւ այնքան պատմական յիշատակներ, կը խմեմ Իտալիոյ Վեհ. Թագաւորին եւ Թագուհիին, իտալական քաջարի Բանակին եւ նաւատորմին, և համակրելի իտալական ժողովուրդին կեանքին»։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԱՂԵՍԵԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԻ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՍԷՈՒԼ, Մարտ 30.— Ճաքոնցի լրագրագիրները Մարտ 27ին գրաւեցին Հայչուի նաւահանգիստը, Անճուի տրաւ—արեւմտեան կողմը։

ԹՈՒՐԻՕ.—Մարտ 28ի ճակատամարտին վրայ պաշտօնական տեղեկագիրը կ'ըսէ.—Մարտ 28ին, կէս օրէն առաջ, Ճաքոն հեծելազօրքերու ջոկատ մը կռուի բռնուեցաւ 600 ռուս հեծելազօրաց հետ, որոնք Զօէնկ Զուն գրաւած էին։ Ճաքոնցիք յաջողեցան ռուսական զօրքերը ետ մղել իրենց դիրքերէն, և Զօէնկ Զու քաղաքը գրաւել։ Ճաքոնցիներուն կորուստն է 1 սպայ և 7 զինուոր սպաննուած, և 2 սպայ ու 10 զինուոր վիրաւորուած։ Ռուսական կորուստներն ալ նոյնչափ կը համարուին։

ԲԻԴԵՐՍԳՈՒՐԿ.—Զօր. Քուրոքաթքին կը հեռագրէ թէ Զօէնկ Զուի բնակիչներուն պատմութեան նայելով։ Ճաքոնցիք Մարտ 28ի ճակատամարտին մէջ 40էն աւելի մեռեալ և 100 վիրաւոր ունեցած են և վիրաւորները Անճու փոխադրուած են։ Հարիւրապետ Սէփարով որ Զօէնկ Զուի մօտ տեղի ունեցած կռուին մէջ վիրաւորուած երեւնաւ։

ՉԻՖՈՒ.— Ռիւդեր կը ծանուցանի թէ Ճաքոնական «Հանեէ» շոգենաւին նաւապետը, նաւաղ մը և քանի մը ուղեւորներ Զօէնկ Զու հասնելով կ'ըսեն թէ ռուսական նաւատորմը Մարտ 27ին ընկղմած է «Հանեէ» շոգենաւը։ Նաւաղներէն և ուղեւորներէն 17 հոգի։ մէկ մասը Զինացի, խղդուեր են։

ԲԵԴԵՐՍԳՈՒՐԿ. — Մուքդէնէ կը հեռագրուի թէ հոն հասած լուրերը նայելով, 10,000 ճաքոնցիք անցած են Զինկ—Զանկան գետը, Հիւսիսային Քորէայի մէջ։

ԹՈՒՐԻՕ.— Երեսփ. Ժողովին մէջ այսօր ծովակալ Եամակաչ ներկայացուցիչներուն ծախերուն մէջ նշեց կարդաց թէ ծովակալին տեղեկագիրը, Բորթ Արթուրի դէմ ճաքոնական վերջին յարձակման վրայ, որով ծովակալը ի վեր կը հանէ այդ նաւահանգիստը փակելու դժուարութիւնը։ Ժողովը միաձայնութեամբ որոշում մը ընդունեց, որով կը քաջալերէ կառավարութիւնը պատերազմը չարունակելու, և իր երախտագիտութիւնը կը յայտնէ նաւատորմին։

ԲԵԴԵՐՍԳՈՒՐԿ.— Շանկայէ հեռագրեր կը ծանուցանեն թէ Ճաքոնցիք խռովութիւններ գրգռեցին Շանկայի մէջ։ Զինացիք քանի մը Եւրոպացիներ ջարդեր են։

—Մուքդէնէ առնուած տեղեկութիւնները կ'ըսեն թէ ռուս զինուորական փոխադրութիւնները չատ կանոնաւոր կը կատարուին, և զորքերը մտքի լաւագոյն տրամադրութիւններով կը հասնին։

ԼՈՆՏՈՆ.—Մուքտէնէ քաղուած հեռագրեր կը հաստատեն թէ Քաշինի և Անճուի միջև համախմբուած Շարոնցիք 80,000 հոգի են։

ԲԱՏԻԲՈ.—Ռուսական «Օրօրա» յաձանաւը և Թորփիլանաւ մը երէկ հոս հասան։

ԲԱՐԻԶ.—Նախարարաց Խորհուրդը այսօր Էլիզէի մէջ գումարուելով, 1 միլիոն ֆր. չնորհեց Ռէյնիօն կղզիին, Մարտ 21ի և 22ի բուռն փոթորիկին պատճառած ծանր վնասները դարմանելու համար։

ԿԱԷՏԱ.—Հօնկնգօլրն մեկնեցաւ այս առտու։

ՎԻԵՆՆԱ.—Ֆրանց Եօզէֆ կայսր Ապրիլ 4ին Ապացիա պիտի երթայ, Նուէտ Նորվէկիոյ թագաւորին այցելութիւն տալու։ Լիւքսէնպուրկի Մեծ Դուքսը Վիեննա պիտի դառնայ Ապրիլ 6ին։

ԲՈՒԷՆՀԱԿ.— Անգլիոյ թագաւորը եւ թագուհին հոս հասան։

ՄԵՍԻՆԱ.—Հօնկնգօլրն զբօսանաւը, ուր կը գտնուի Վիլհէլմ կայսրը, հոս հասաւ այս իրիկուն։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ՎԵՐՋԻՆ ԱՐԵՒԱԳԱԼԸ

(ՍԿԵՍՏԻԿԻ ՄԸ ՏԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ)

Ցարեւելից մինչ ի մուսս, ի հիւսիսոյ եւ ի հարաւոյ, ամենայն ազգ եւ ազգիք, յ'օրհնութիւն նոր օրհնեցէք զարարիչն արարածոց, որ ծագեաց զլոյս արեգականն այսօր ասխարհս։

Երկիւղած, հոգեպաշտ լռութիւն մը իջեր է ամէնուս վրայ եկեղեցիին մէջ։ Անկիւն մը կեցեր եմ, ինքնիրմէնս ամփոփուած, վերացած վայրկեան մը, ու հոգիս է՛ն խոր ալքերուն մէջն սարռուած տարածուն։ Խորհրդաւոր, ստուերոտ լոյս մը կը պատէ ամբողջ տաճարը, և փակուած խորանին առջև, միակ մոմ մը կը վառի լո՛ւկ հանռնումով, իբր դանդաչուն լոյսը խաղցնելով սա՝ իր դիմացը դրուած Քրիստոսի խաչելութեան պատկերին վրայ։

Ու ահա լռութիւն մէջ, ստուերներու մէջ, որոնք կ'երկարաձգուին, կը կծկուին, խորհրդաւոր շունչերու, անուշահոտութիւններու մէջ, որոնք տարբեր աշխարհէ մը գալ կը թուին, անուշ, հիանալի ձայն մը կը բարձրանայ, իր թրթռագին, նուազուն խաղերը խաղցնելով, բուրմունքներով, խունկի անմահական բոյրերովն առլցուն մթնոլորտին մէջ

«Ցարեւելից մինչ ի մուսս, ի հիւսիսոյ եւ ի հարաւոյ, ամենայն ազգ եւ ազգիք յ'օրհնութիւն նոր օրհնեցէք զարարիչն արարածոց, որ ծագեաց զլոյս արեգականն այսօր ասխարհս»։

Արեւագալը սկսած է։

Ու ձայնը կը շարունակէ իր թրթռումները, իր սոխակի անուշ գեղգեղանքները, որոնք կը բարձրանան, կ'երկարաձգուին, կը նուազին, կ'իջնան հեռզհեռէ, յուսահատ, լքուած սպասուորթիւն մը տարածելով հիւանդ ու հեշտախտաւոր ջիղերուս մէջ։

Կը թուլնամ։

Տարբեր զգայնութիւններ ունի հիմա հոգիս, սկեպտիկ ու ամբարտաւան հոգի, որ կը վերանայ երեւակայութեան երազկոտ ու մշուշոտ անմատչելի բարձունքներու մէջ։

Երգը կը շարունակուի.

«Ցարեւելից յ'արեւմուսս մանկուկի Սիօնի, օրհնեցէք միոս անդադար զծագողն լուսոյ»։

Մէկ շունչ, մէկ հոգի եղած է ամբողջ բազմութիւնը, ու զղջումի չչունչ մը մեղմովին կը տարածուի լռութեան ու ինքնամփոփման այս գերագոյն պահուն, բարեպաշտութեան ու վերացումի այս սրբավայրին մէջ, ու աչքերը կ'արցունքոտին անդգալաբար։

Արեւու ճառագայթ մը կը մտնէ եկեղեցիին վերնատան մէկ պատուհանին գունաւոր ապակիէն, մութ կանաչ ճառագայթ, որ շեղակի փոշիի սիւն մը ձեւացնելով ու ծիրանի գօտիի գոյն խունկի գուլաներուն մէջէն անցնելով կ'երթայ խաղալ սա՝ գաւառացիին գբլխուն վրայ, որ ծուռ է և որ երեսը կը քսէ պաղ քարերուն, վերացած, զղջացած, Մաքսաւորին պէս, անհամարձակ ակնարկը անգամ դէպ ի խորան ուղղելու։

Պատկերը վեհ ու հիանալի է. կը դողամ։

Խաչելութեան պատկերին առաջ խնկաման մը բերեր դրեր են, ուրկէ խունկի քուրմնաւէտ կծիկները տակաւ կը քակուին, ու անոր մուխին հիւսած ամպանման ու կապտորակ շղարշին նուրբ թափանցկութիւններուն մէջէն, աղօտագին կը տեսնեմ մոմին լոյսը, որ կերկերուն դող մը ունի, ինքն ալ յուզուած գոգցես այս գերագոյն վերացումներէն, այս աղօթքի, բոյրի ու խունկի միջավայրէն։ Ամ զգայնութիւն անչունչ իրերու։

Եւ «Լոյս»ը կ'սկսի,

Ժողովուրդը, ամէնքն ալ համահաւասար կ'երգեն. կիներ ալ, մանուկներ ալ, երիտասարդներ ալ, ծերեր ալ, ամէնքն ալ մէկ զգացումէ դրդուած, միևնոյն բարձունքներուն մէջ վերացած.

«Լո՛յս, Արարիչ լուսոյ, առաջին լոյս, բնակեալդ ի լոյս անմատոյց, Հայր երկնաւոր ի դասուց լուսեղինացն օրհնեալ. ի ծագել լուսոյ առաւօտուս ծագեա ի հոգիս մեր զլոյս քոյ իմանալի։»

Դո՛ռ, խուլ ձայնէն տաճարը կը դղրդի. պաղ սարսուռ մը կ'իջնայ կռնակս ի վար ու ամբողջ էութեամբս կը սարսռամ այս գերբնաւոր բանաստեղծութեան ու անոր քաղցրագոյն եղանակին վրայ։ Ակռաներս կը կճրտեմ, ու կ'զգամ որ քար կտրած ու անզգայացած սիրտս կը բզկի։ Արցունքը առատօրէն այտերս ի վար կը վազէ, մինչ եղանակը թափ կ'առնէ իր ամբողջ ոգեւորութեանը մէջ սարսռագին։

«Լո՛յս, երբեակ եւ մի անբաժանելի սուրբ երրորդութիւն, զքեզ ընդ երկնայնոցն երկրայինքս միօս փառաւորեմք։»

Կուլամ։

Ու հիմա նորէն այս անգամ Սկիւտարցի տիրացու Ցուսէփի անուշ ձայնն է որ կը մարմրի ու կը նուազի հիանալի թրթռումներով ու ելևէջներով

«Դուռն կենաց մեզ ցիցուս, Աստուած ճշմարիտ, մոյծ եւ զմեզ առ Հայրդ քո հոգւովդ սրբով.»

Զեռք մը կարծես ամբողջ ներսս տակնուվրայ կ'ընէ. աղիքներս ու սիրտս կարծես դէպ ի վեր կը քաշուին, բթացած, աղտոտ հոգիս մինչև հիմա անծանօթ սարսուռներ տալով։

Արեւագալը լմննալու մօտ է. բայց ա՛լ վրան կարողութիւն չէ մնացեր. մինչև հիմա չզգացած հիւանդ թուլութիւն մը տարածուեր է մարմնիս մէջ մեղմովին ու թեւերս կը կտրտին, մարմրելու անդիմադրելու մարմաջ մը տալով ինծի, հոգիս անուշ, յուսահատ տխրութեամբ մը լեցուն է, որուն մէջ մնալ կ'ուզեմ, ուր կամովին ամբողջ էութեամբս կ'ամփոփուիմ, և այդ քաղցրագոյն մելամաղձութեան աւելնալը կը ջանամ իմ մէջս, որ աչխարհի ու իր իրերէն զզուելու փափաքը կը չատնչէ ներսիդիս։

Շարժելու կարողութիւն չունիմ։ Նորէ՛ն նոյն անուշ ձայնն է որ կ'սկսի «Տեր ողորմեա՛»ն, բո՛ւն էջմիածնական Տեր ողորմեա՛ն, զոր այնքան կը սիրեմ զինքը երգող անուշ ձայնին պէս։

Տեր ողորմեա՛, Տեր ողորմեա՛,
Ցիսուս Փրկիչ մեզ ողորմեա՛,

Զեմ կրնար կենալ ալ։ Ոտքերս կը կթոտին ու կ'ինամ ծունկի վրայ, վերացած, անէացած, լմնցած...։

Անկիւնը աղջիկ մը կեցած հեկեկալով կուլայ...։

ԼԵՒՈՆ ՇԱԲՐԵԱՆ

ԻԶՄԻՐԻ ԿԵԱՆՔԷՆ

ԻԶՄԻՐ, Mars 15

Ինչպէս գրած էի, երէկ, կիրակի կէսօրէն վերջ տեղի ունեցաւ տեղւոյս գաւառ. ժողովին Նորոգ ընտրութիւնը։ Առտուան ժամը 8էն (Ր. Ե.) մինչեւ կէս օր, ընտրողական ժողովը Առաջնորդարանի մէջ ընդունեց բերուած քուէները, ընդամէնը 360 քուէ։ Շնորհաւորելի էր Ընտրողական Ժողովոյ անդամներուն ցոյց տուած աչալուրջ հսկողութիւնը՝ ընտրողական գործողութիւններու վրայ, որ և է անկանոնութեան և կամ սպրդումի տեղի չիտալու համար քուէարկութեան շուրջ։ Կէսօրէն ետք, ժամը 1½ (Ր. Ե.) քուէտուփը բացուեցաւ ի ներկայութեան Պատր. փոխանորդ Գեր. Տ. Դանիէլ Ծ. Վրդ. Յակոբեանի, Ընտրողական Ժողովոյ անդամներուն և ներկայ ընտրեալ հետաքրքիր բազմութեան։ Եկած 360 քուէները օրինական սահմանին մէջ լաւ մը քննուելէ ետք, սկսաւ քուէհամարի գործողութիւնը, որ հազիւ աւարտեցաւ ժամը 6ին ատենները։

Քուէից բացարձակ առաւելութեամբ գաւառ. ժողովի անդամ ընտրուեցան Տեարք.—

Աւետիս Աւետիքեան՝ քուէ 356, Երուանդ Խորասանեան 343, Զարեհ Թաքթաքեան 329, Թագւոր Սպարապետեան 239, Խաչատուր Զաքեան 317, Խոսրով Եփրեմեան 344, Կարապետ Աղնուար 357, Մանուկ Դալիբաքեան 318, Մերկեր Մերկերեան 328, Միսաք Մորուքեան 215, Յակոբ Հարենց 348, Յակոբ Վէմեան 332, Յարութիւն Ա. Հարոնեան 332, Պողոս Պերկամալի 185, Սերգօ պէյ Պալեոզ 200, Վահան Պարտիզպանեան 335, Ղուկաս Եսայեան 339, Յարութիւն Իփլիքճեան 330, Ստեփան Նուպարեան 198։ Ընդամէնը 19 հոգի։ Համեմատականի մնացած են Տեարք՝ Միրզա Մաերեան 168, Նազարէթ Հ. Ներսէսեան 168, Մեսրոպ Սիմոնեան 178, որոնցմէ պիտի ընտրուի մէկ հոգի, և որոնց ընտրութիւնը գալ կիրակի, Մարտ 22, տեղի պիտի ունենայ Առաջնորդարանին մէջ։

Օրինաւորական սահմանին մէջ կատարուած այդ ընտրութիւնը, ինչպէս նաև ընտրուած Ազգայնոց արժանաւորութիւնը, ըստ ամենայնի գոհ կը թողուն մեզ։ Ուստի կը փութանք չնորհաւորել գաւառական ժողովի անդամները, որոնք վստահ ենք թէ իրենց ձեռնհասութեան և պարտաւորութեան փորձերը ցոյց պիտի տան, կրթական, տնտեսական ու եկեղեցական խնդիրներու բարւոք կարգադրութեամբ այսպէս արդարացնելով վստահութիւնը այն հասարակութեան որ իր քուէից մեծամասնութեամբ պատուեց զիրենք և կոչեց իր եկեղեցական շահերու պաշտպանութեան աւագ պաշտօնին։ Կը լսենք թէ պաշտօնական նամակներ խրկուած են թեմերը, իրենց ընտրելիները ներկայացնելու համար, տեղւոյս Ազգ. Առաջնորդարանին։

* * *

Կը լսենք թէ տեղւոյս երկսեռ վարժարաններու Ուսումն. Խորհուրդէն զատ Խնամակալութիւն մըն ալ կազմուած է, իբր օժանդակ մարմին, նոյն Խորհուրդին, որու անդամներն են։ Տիկ. Դ. Մարկոսոսի, Տիկ. Մ. Օհանեան, Տիկ. Վ. Սիմոնեան, Օր. Թ. Սարաֆեան, Օր. Ե. Պալապանեան։

ՍՏԵՓԱՆ ԵՐԿԱՆԵԱՆ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը առջի օր, ընկերակցութեամբ Պատրիարքարանի աւագ գործակատար Արիս էֆ. Ֆէսճեանի, Կայս. Պալատ գնաց։

ՀԻԼԱՆԴԱՆՈՑԻ տիկնայ խնամակալութիւնը այսօր Նիստ պիտի գումարէ Ս. Պատրիարք Հօր բնակարանին մէջ, զբաղելու համար որքանցին վերաբերեալ ինչ ինչ խնդիրներով։

ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ առաջն. փոխանորդը պատրիարքարան գրելով հրանդ կը խնդրէ առաջնորդի սենեակին բացմանը մասին։ յայտնելով թէ ժողովուրդը երկուքի բաժնուած է։ Տ. Ղեւոնդ քհ. Զատկի սա տօնական օրերուն առթիւ քարոզիչ վարդապետի մը Տրապիզոն զրկուիլը խնդրած է, յայտնելով նաև թէ՝ իրաց այս վիճակին մէջ անկարող կը զգայ ինքզինքը՝ շարունակելու իր պաշտօնը, ուստի կը հրաժարի։

Ս. ԷՋՄԻԱԾՆԻ գանձապահ Տ. Արտակ Վրդ. եւ Պ. Մկրտիչ Ղազարեան, Կաթողիկոսական հրամանաւ Մայր Աթոռոյ Ուսումն. Մնայուն Ցանձնաժողովին անդամ կարգուեցան, փոխանակ Տ. Կարապետ և Տ. Յուսիկ վարդապետներու։

ԽԱՍԳԻՒՂի քարոզիչ Տ. Տիրայր վրդ. Մարգարեան առջի օր Թորոս էֆ. Բաղդասարեանի այցելեց, որ դարմանուելու համար Տոք. Եաղուպեան էֆ.ի բնակարանը փոխադրուած է, և թաղեցիներու կողմէ չնորհակալութիւն յայտնելէ ետք Խասգիւղի աղքատիկ վարժարանին ըրած բարեսրութեանը համար չուտ ապաքինում մաղթեց։

ՊԱԼԱՑԻ ատիճանաւոր եւ Հանրօգուտ Շինութեանց Նախարարութեան Վիճակագրութեանց Դիւանի Տնօրէն Վսեմ. Ռօպէր էֆ. Եաղճեան որ իբրեւ Բերայի Թաղ. Խորհրդոյ անդամ իր հոգածութեան առարկայ ըրած է մասնաւորաբար Խասեան վարժարանը, այս անգամ դպրոցին ձայնաւոր տղոց, Զատկի առթիւ նուիրուած հագուստներէն զատ, իւրաքանչիւրին օսլայուած չապկի, օձիք, փողկապ, կոճակ եւ ֆէս նուիրած է։ Ն. Վսեմութիւնը անձամբ բաշխած է այս նուէրները աղքատիկ տղաքներուն, ամէն մէկուն ճաշակը գգուելով, եւ հետեւաբար անոնց իւրաքանչիւրին սրտին մէջ ամուր յիշատակ մը թողլով։ Բարեգործութեան այս ձեւը որուն հեղինակ կը հանդիսանայ պետական արժանաւոր պաշտօնատարը, մասնաւոր արժէք մը ունի իր իսկական արժէքէն դուրս, ինչ որ լաւագոյն գրականն է ապահովաբար Ն. Վսեմութեան ազնուական սրտին եւ գթասիրական զգացումներուն։

ԱՐՄԱՇՈՒ Դպրեվանքին երեք դասարաններուն վեցամսեայ քննութիւնները առջի օր սկսած են։

ՇԱՊԻՆ ԳԱՐԱՀԻՍԱՐԻ Առաջնորդ Տ. Սմբատ Ծ. Վրդ. Մարտ 17ին Ատաբազարէն Շապին Գարահիսար մեկնած է Գաղատիոյ ճամբով։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ Պատր. Փոխանորդ Տ. Գէորգ Եպս. Երէցեան, Պէշիքթաշի Ս. Աստուածածին եկեղեցիին մէջ պիտի քարոզէ Ս. Զատկի առթիւ, տեղւոյն Թաղ. Խորհրդոյ խնդրանաց վրայ։

ՄԱՑՐ-ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ մէջ Դպրութեան չորս ատիճաններ առնող 14 դպիրներուն՝ ատիճանը հաստատող Պատր. Կոնդակներ զրկուեցան Պատրիարքարանէն։

ԳԵՐՄԱՆԻԱՑԷՆ վերջերս մայրաքաղաքս եկող Պ. Յակոբ Թօփճեան, որ Պատրիարքարանի մէջ կը մնար, Զատկէն վերջ Արմաշ պիտի մեկնի, իբր մասնագէտ-ուսուցիչ գերմաներէն լեզուի։ Պ. Յակոբ Թօփճեան համալսարանական մըն է և բազմակողմանի հմտութիւն մը ունի։ Գիտէ շատ մը հին և նոր լեզուներ, որոնք զինքը իրաւամբ արժանացուցած են «Բրօֆէսէօր» տիտղոսին։

ԳԱՍԹԷՄՈՒՆԻի Պատր. Փոխանորդ Տ. Գրիգոր Վարդ. Պալաքեան, Ս. Զատկի տօնին առթիւ եկեղեցւոյ բարեզարդութեան ձեռնարկելով, մէկ քանի բարեսէր դպիրներու աջակցութեամբ հայթայթած է եկեղեցւոյ վերաբերեալ գիրքեր, չուրջառ, վարագոյր, գորգ եւն.։

ԱՐՂԸՆԻի 40-50 ազգայիններուն կողմէ, երեք հոգի Տիարպէքիր երթալով ներկայացած են Հայ-Հռոմէականներու Գերապայծառին, Կաթոլիկութիւնը ընդունելով Հայ-Հռոմէական վարդապետ մը Արղընի տանելու համար։ Տիարպէքիրի առաջնորդարանը լսելով անոնց դիմումը անմիջապէս Առաջնորդարանը հրաւիրած է այդ անձերը և քննութենէ մը ետք տեղեկանալով որ դաւանափոխութեան պատճառն է Բաղոքական երիտասարդի մը հայ աղջկան մը հետ պսակուելու արտօնութիւն տուիլը, յորդորած և խրատած է որ ետ կենան իրենց այդ դիտաւորութենէն և յաջողած է համոզել անոնք, գրելով միանգամայն պէտք եղածը Արղընիի առաջ. փոխանորդին և կարեւոր հրահանգները տալով առաջքը առնելու համար այդ տեսակ դաւանափոխութիւններու։

ՊԱՆՏՐՄԱՑԻ մեր գործակալն է Մեծ. Յովհաննէս էֆ. Նիկողոսեան, որուն կրնան դիմել. Մանգումէի բաժանորդագրուիլ փափաքողները։

ԼՈՅՍ չաբաթաթերթին վաղուան թիւը հրապարակ կ'ելլէ այս իրիկուն հետեւեալ բովանդակութիւնով.—

Փորձառութիւն.— ԿՈՐԻՒՆ ՎՐԴ.։ Աչքէ Վրիպում.— ԹԷՈԴԻԿ։ Զեռքեր (բանաստեղծութիւն. — ՀԱՅԿԱՆՈՅՇ ՄԱՌՔ։ Օրուան աղջիկները.— ԼԻԼԱ։ Դերասանի մը նօթերը. — ԿԱՎՌՈՇ։ Ասէ զիս.— ԴՐ. ԵՂԻՍԷԱՆ։ Ընթացիկ Դրականութիւնը.— ՊԵՏԻԿ։ Դէս ու դէն (ծիծաղք). — ՎԱՀԱՆ ՎՐԴ. ՊԱՐՏԻԶԱԿՑԻ։ Սիալ Ճամբան. — ԶԱՒԱՆ ՄՈՇԵՐԵԱՆ։ Լուրերու տրցակ արձակ համարձակ.— ԱՄԲ. ԴԻՈՆԷՏԻԱՆՈՍԵԱՆ։ Մօրը Վրէժը (Լոյսի թերթը).— ՎԱՀԱՆ ՓԱՓԱԶԵԱՆ։

Կարդալ Դ. Երես «Փինիօն»

Ազատամտական Ընկերութեան ազդը

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

31 Մարտ 1904

Ֆրանս. 3% Français)	96	77
Ռէժի (Tab. Turcs)	362	—
Օսմ. Միացեալ (R. Nv. Unif.)	81	35
Երկաթուղի (Lots Turcs)	118	—
Պանք Օթթ. (Banque Ott.)	573	—
Թրանսվալ (Transvaal)	92	—

ԹԷՎՖԻՀԱԹ

Տիարպէքիր վիլայէթի տախիլիտէ Սիլվան գազասը գայմագամլըղը՝ Սէվէրէք գայմագամը Մանուր էֆ.յէ,

Սէվէրէք գազասը գայմագամլըղը՝ Սիլվան գայմագամը Հագը էֆէնտիյէ թէֆվիզ պույրուլմուշ տըր։

ՆԸՇԱՆ

Սիվաղ վալի մուավինի սաատ. Ադրիսթիտի էֆ.յէ թէպտիլէն իքինճի բրիթպէտէն Օսմանի նըշանը ալիսի իհսան պույրուլմուշ տըր։

ՆԵՐՔԻՆ

ՊՈՒԼԿԱՐ ԽՌՎԱՐԱՐՆԵՐԸ.— Սոֆիայէն կը գրեն եՆՏԷԲԱՆՏԱՆ Ռումելիի թէ, Պուլկար հռչակաւոր աւազակապետ Պօրիս Սարաֆով, շատ երեսէ ինկած է։ Կ'ըսեն թէ ամէն մարդ իր վստահութիւնը վերցուցած է անոր վրայէն և թէ կը յանդիմանեն զայն, իւրացուցած ըլլալուն համար հանդանակուած գումարները։

«ՎԱՐԵԱԿ»Ի ՆԱԻԱՋՆԵՐԸ.— Գրած էինք թէ Ծ. Արեւելքի պատերազմին մէջ ընկղմած ռուսական Վարեակ յածնաւին ողջ մնացած սպաները և 268 նաւաստիները Պոլիս հասան Մալայա շոգենաւով։ Պոլսոյ ռուս դեսպանատան Զաբօրօցկց պահականաւին սպաները սեղան մը տուին անոնց։ Դեսպան Մ. Զէնովիէվ առջի օր էս օրէ ետք չոգենաւ գնաց և իր յարգանքները յայտնեց սպաներուն ու նաւաստիներուն։ Ռուս և օտար պահականաւերուն նաւաստիները ծափերով ողջունեցին Մալայայի մեկնումը։ Կիներու նպաստահաւաք յանձնաժողովը 300 ճերմակեղէն զրկեց շոգենաւ։

ՕՍՄ. ՆԱԻԱՏՈՐՄԸ.— Մէսուտիյէ զրահաւորը Միտիլլի ժամանեց։ Հոն պիտի սպասէ Ամերիկայէն եկող Ապտիլ-Մէճիտ յածանաւին, որ այսօր կ'անցնի Ճիպրալթարի նեղուցէն։ Օսմ. այս երկու նորաշէն մարտանաւերը թնդանօթաձգութեան և արագութեան փորձեր պիտի կատարեն նաև Միտիլլիի առջև։

ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.— Ֆրանսայի հռչակաւոր ճարտարագէտ Մ. Վալլորի երէկ առտու Գոնիա մեկնեցաւ, Գոնիա-Էրէյլի գիծին վրայ քննական պտոյտ մը կատարելու համար։ Մ. Վալլորի նոյն գիծին կայարանները, մեքանոցները և այլն պիտի շրջէ։ Շաբաթէ մը Պոլիս կը դառնայ։

ԴՐՈՇՄԱՏՈՒՐՔԻ նոր կանոնագիրը պիտի գործադրուի իր հրատարակումէն ամիս մը վերջը։ Իսկ Եէնիկէնի, Ափր. Տրիպոլսոյ, Պաղտատի, Պասրայի, Էրզրումի, Մուսուլի, Վանի, Պիթլիսի, Խարբերդի, Տիարպէքիրի և Զօրի մէջ երկու ամիսէն, իրենց հեռաւորութեան պատճառով։

ԿԱՑՍ. ԼԻՍԷՆ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց կանոնաւորապէս վճարել Կալաթա Սէրայի Լիսէէն յատկացուած գումարին վրայ եղած յաւելումը։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ դեսպանատան առեւտրական կցորդ Մ. Վիքլէյ, որ պտոյտ մը ճատարած էր Ռումանիոյ և Պուլկարիոյ մէջ Պոլիս դարձաւ։

ՊՐՈՒՍԱ-ՄՈՒՏՍՆԻԱ երկաթուղին նահանգին ներսերը երկաթուղին մասին առաջարկ մը եղած էր։ Այդ ծրագիրը Բ. Դրան կողմէ զրկուեցաւ Հանրօգուտ Շինութեանց Նախարարութեան քննուելու համար։

ՑԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՆԵՐ.— Եկմական Նախարարութեան մէջ կազմուած յանձնաժողով մը կարգ մը որոշումներ տուաւ Պետական յանձնաժողովներուն գանձման համար։ Պետական Խորհուրդը այդ մասին կանոնագիր մը պիտի պատրաստէ։

—Էրէյլիի ածխահանքերուն արտադրութիւնները գիտական պայմաններու համաձայն բարգաւաճելու համար յանձնաժողով մը կազմուած էր։ Ցանձնաժողովը իր տեղեկագիրը մատոյց Բ. Դրան։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ նահանգին ճամբաներու տուրքին յեանեալ մասերը առանց տուգանքի պիտի գանձուին։

ՑՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԸ.— Կայս. կառավարութիւնը վաւերացուց Խառն ժողովին և նոր անդամներուն ընտրութիւնը։

—Տիկ. Է. Զարիֆիի ծախքով Բերայի մէջ հիւանդանոց մը պիտի շինուի։ Դեսինը կը փնտռուի։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԿԱՐԱԴՆԵՐԸ.— Պոլսոյ և նահանգներուն մէջ կարագի տարբալուծարաններ պիտի հաստատուին, պատրաստուած կարագները քննելու և ծախել արտօնելու համար։

ԹՐԱՄՈՒԷՅԻ Ընկերութեան բաժնետէրերու Ընդհ. Ժողովը գումարուեցաւ առջի օր, ուր կարդացուեցաւ Վարչական Խորհուրդին 1903 տարուան տեղեկագիրը։ 1903ին ընդհ. հասոյթ գոյացած է 70617 ոսկի, ընդդէմ 1902 տարուան 71060 ոսկիին։ Ծախք եղած է 49813 ոսկի, որով զուտ շահ մնացած է 20352 ոսկի, նախորդէն 132 ոսկի աւելի. այս գումարէն պէտք է զեղչել 8802 ոսկին, որ յատկացուած է բաժնեթուղթերուն տոկոսին և գլխամասին. իսկ մնացեալէն 5517 ոսկի՝ 23065 հատ բաժնեթուղթերու թիւ 63 կտրոնին համար. 653 ոսկի՝ պահեստի գումար 100ին 10ով։ 352 ոսկի՝ հիմնադրաց բաժին և 221՝ վարչական խորհուրդի անդամներուն համար։

ԶԲՕՍԱՇՐՋԻԿՆԵՐԸ. — «Կրօսէր Բուրֆիւրսթ» չոգենաւը, որ երեք օրէ ի վեր Պոլիս կը գտնուէր բազմաթիւ զբօսաշրջիկներով, երէկ Պոլսէն մեկնեցաւ։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Երէկ գիշեր ուշ ատեն հեռագրական գործակալութեանց կողմէ մեզի հաղորդուած են հետեւեալ հեռագիրները.—

ԲԱՐԻԶ, 31 Մարտ.— Թոքիոյէն կը հեռագրեն թէ, Ճարոնցիք վերահասու ըլլալով որ Բորթ-Արթուրը ծովի կողմէն առնելու համար իրենց ճիգերը անօգուտ են, իրենց կարելի եղած ուժովը պիտի փորձեն հզօր համախմբում մը, եռեւի կողմէն յարձակելու համար քաղաքին վրայ։ Առանց Բորթ-Արթուրի Ճարոն ինքզինքը կորսուած կ'զգայ։

ԲԵՌԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Ֆրանսական և Սպանիական պատգամաւորութիւնները անմիջապէս պիտի մեկնին Բեթերսպուրկէն, Մանչուրիոյ ռուսական զօրաց ընդհ. կեդրոնը երթալու համար։

ԲԱՐԻԶ.— Մուքտէնէ կը ծանուցանեն թէ 100,000 Ճարոնցիք կեդրոնացած են Բաքչէնի և Անճուի միջև։

Թոքիոյէն կը հաստատեն թէ Զէնճուի ճակատամարտը ռուսերուն համար պարտութիւն մը եղած է։

Կը ծանուցուի թէ ռուսերը թնդանօթի բռնած և ընկղմած են Ճարոնական նաւ մը և գերի բռնած են նաւաստիները։

ԲԱՐԻԶ.—Վիլհէլմ կայսր հիւանդութեան լուրը չէ հաստատուած։

Տես Խ. ՖԷՍՔԵԱՆ դեղարանի ծանուցումը Դ. երեսը։

ՐՈՒՄԵԼԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

205ՐԴ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ — 1 ԱՊՐԻԼ 1904

Նումէրօ	Ֆրանգ	Նումէրօ	Ֆրանգ	Նումէրօ	Ֆրանգ	Նումէրօ	Ֆրանգ
941562	600000	1848836	3000	217906	1000	1019901	1000
553971	60000	1483593	»	248431	»	399344	»
1161156	20000	1325215	»	83280	»	390953	»
1647302	»	561169	»	1453312	»	157183	»
570230	6000	531015	»	529582	»	1731419	»
1021447	»	528089	»	112295	»	950591	»
884280	»	137385	»	1508042	»	890580	»
61311	»	574105	»	451730	»	774449	»
814905	»	635137	»	885503	»	1214259	»
384500	»	538116	1000	1663830	»	1516432	»
1595026	3000	1214257	»	986665	»	910750	»
594278	»	598389	»	1004094	»		
87940	»	1508047	»	384498	»		

850 ԱՄՕՐԹԻ ՇԱՀՈՂ ԹԻՒԵՐ

13056— 60	384496— 99	736866— 70	1021446— 50	1595027— 30
61312— 5	386241— 5	742991— 5	1056161— 5	1601711— 5
55116— 20	390516— 20	759561— 5	1099061— 5	1602291— 5
73706— 10	390951— 5	769856— 60	1101241— 5	1630261— 5
76561— 5	391991— 5	774446— 50	1103726— 30	1630406— 10
83276— 80	399341— 5	814901— 5	1107786— 90	1647301— 5
87936— 40	415296—300	816986— 90	1110886— 90	1671331— 5
101991— 5	451726— 30	824501— 5	1135631— 5	1663826— 30
112291 — 5	458806— 10	831696—700	1142521— 5	1873741— 5
137381— 5	473546— 50	861521— 5	1148426— 30	1676771— 5
157181— 5	482521— 5	878121— 5	1161157— 60	1687761— 5
181711— 5	522656— 60	884276— 80	1213391— 5	1690881— 5
189076— 80	528086— 90	885501— 5	1314256— 60	1691041— 5
201681— 5	529581— 5	886136— 40	1236776— 80	1701421— 5
210206— 10	531011— 5	890231— 5	1248241— 5	1719111— 5
217907— 10	531301— 5	890576— 80	1248491— 5	1731416— 20
225346 - 50	538117— 20	899566— 70	1261131— 5	1768107— 10
229191— 5	553972— 5	910746— 50	1292486— 90	1780481— 5
231651— 5	561166— 70	928321— 5	1325211— 5	1789341— 5
242921— 5	570226— 30	935456 — 60	1336216— 20	1791331 — 5
244336— 40	572886 — 90	941561— 5	1346611— 5	1800236— 40
248432— 5	574101— 5	948711— 5	1381661— 5	1814306— 10
252166— 70	588471— 5	950592— 5	1409276— 80	1828151— 5
260746— 50	594276— 80	952086— 90	1440136— 40	1831586— 90
263166— 70	598386 — 90	952521— 5	1453311— 5	1838081— 5
273161— 5	619231— 5	961386— 90	1471566— 70	1846806— 10
280831— 5	619991— 5	962811— 5	1483591— 5	1848337— 40
291841 — 5	635136— 40	978161— 5	1484106— 10	1876016— 20
294441— 5	651606 — 10	986011— 5	1488821— 5	1880031— 5
339096—100	663996.4000	986661— 5	1507426 — 30	1890106— 10
342576— 80	671261— 5	990871— 5	1508041— 5	1892211— 5
343846— 50	680476— 80	1004091— 5	1508046— 50	1917681— 5
349866— 70	681631— 5	1013306— 10	1516431— 5	1952146— 50
354396—400	706531 — 5	1019711— 5	1520741— 5	1953076— 80
359656— 60	708161— 5	1019181— 5	1523536— 40	1945421— 5
364736— 40	722186— 90	1019902— 5	1537116— 20	1965171— 5
				1976561— 5

"ՄԱՆԶՈՒՄԷ,,Ի ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ

19 Mars 1904 59

ԼԷՖՖՈՂՈՅԹՆ ՈՐԻՐԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Ժ.Զ.

Շըմմնէին մէջ ճարտատող փայտերուն բոցը և սեղանին վրայ դրուած կանթեղը կը լուսաւորէին սենեակը։

Սավարի նստած էր քանաբէի մը վրայ որ ճիշդ դէմն էր ապակեպատ դրան։ Ճիւլիա անոր քովը նստած էր։

Կինը դեռ ամրողջ սուգի մէջ էր։ Բայց երբ ուշադիր դիտուէր անոր արդուարդը, պիտի նշմարուէր որ այդ սուգը նուազ խղճմիտ էր, քան երբեմն։ Հագուստը առաջուան պէս չէր գոցեր վիզը, որ հիմա թեթեւ մը բաց էր։ Սեւ ժանեակ մը կը ծածկէր անոր ուսերը, այն տեղը ուր սուգի սեւ շղարշը կը կորուէր։ Ճիւլիայի սեւ, ազուոր մազերը պչրուն երանգով մը յարդարուած էին։ Լեկակի ճիւղ մը գլխուն ձախ կողմը արուեստագիտօրէն խառնուած էր այդ յորդ մազերուն, և վարդ մը կը մարէր անոր կուրծքին վրայ։ Թեթեւ փոփոխութիւններ ալ կը տեսնուէին տիկին Վիտալի դիմագծութեան և վարմունքին մէջ։ Իր ընթացքին մէջ նախորդէն աւելի թոյլ բան մը կար, աւելի ներդաշնակ և աւելի հեշտական։ Իր նայուածքը նուազ առոյգ էր, նուազ փայլատակող, բայց աւելի գորովալից էր, աւելի թաղծոտ։ Դէմքին վրայ տեսակ մը կենդանութիւն տարածուած էր, և այտերը նուազ ժպտոյն էին։ Մորթին տակէն արեան շրջանը կը տեսնուէր։

—Կրնա՞մ կուրծքէն հատուլ ձեզի, ըսաւ Ճիւլիա Սավարիի սկսած մէկ խօսակցութիւնը շարունակելով. կրնա՞մ հատաք տալ բոլոր քու երդումներուդ։ Երիկ մարդոց սկզբունքը չէ՞ նկատի չառնել մեր կողմէն եղած ամէն սիրային կապ։ Զէ՞ մի որ մենք չենուած ենք խաբուելու համար միայն...։ Օ՜հ, մի՛ ընդմիջէք զիս, ըսաւս զիտեմ, արդէն մատնութեան մը ենթակայ եղած եմ...։ Մաքուր, պարկեշտ և վստահելի աղջկան մը հետ կը կարդուիք. ան հաւիւ չուզեր ձեր անցեալ կեանքին համար, բայց կ'ուզէ որ ներկան իրեն պատկանի, իրե՛ն միայն։ Իրենին հաւասար հաւատարմութիւն մը կը պահանջէ, գորովալից սէր մը որ բացարձա՛կ ըլլայ իրենին պէս։ Իր անգիտութեան, իր միամիտ հաւատքին և պարկեշտութեանը մէջ չկրնար խորհիլ թէ երիկը ուրիշ կերպով կրնայ ըլլալ։ Ոչ մէկ կասկած, ո՛չ մէկ տարակոյս կուգայ միտքը։ Կրնա՞ մտքը բերել որ իր սիրած անձը պիտի խաբէ։ Երբե՛ք։ Օտար մարդու մը հետ վարկեան մը իսկ պչրելու գաղափարը կուգայ կ'անցնի՞ ներսիդիէն. ո՛չ, կարելի՛ չէ։ Եւ, մինչդեռ ինք այսպէս ինքզինքը կը պահէ մաքուր և հաւատարիմ, անդին, այն մարդը որուն վրայ դրած է իր ամէն հաւատքը, որուն յանձնած է իր բովանդակ էութիւնը առանց ոեւէ պայմանի, դիպուածով կը հանդիպի աւելի կամ նուազ հրապուրիչ արարածի մը, կը նայի անոր, կը հետապնդէ և չվախնար անոր բազուկներուն մէջ մատնել այն հաւատարմութիւնը զոր երդուընցած էր միւսին...

—Միւսին՝ զոր չի սիրեր, ըսաւ Սաւարի։

—Ինչու ուրեմն սուտ կը խօսին, ինչո՞ւ ուրեմն սէր կը կեղծեն...

—Կը կարծէր գուցէ սիրել։ Շատ մը մարդիկ կ'սարին այնքան խաղաղ և և հանդարտ, այնքան քաղցր հանգիստի մը մէջ հաճոյք կ'զգան և բնութեամբ ու խառնուածքով ա՛նքան զերծ են կիրքերէ, որ, երբեմն պատահանքը կ'ուտեռնուն զգացումներու մասին։ Եւ որովհետև իրենց սիրոյը քիչ մը աւելի կը բարախէ և իրենց միտքը հանգոյց կ'ըզդայ յանախ զարդիկ անձով մը, կ'երեւակայեն որ սիրահարած են և տանիքներուն վրայէն կը պօռան այս բանը։ Անմիտնե՛ր, չարունակեց Սավարի եռանդագին, իրաւունք ունի՞ք այսպէս խօսելու և պղծելու զգացում մը, զոր չէք ճանչցած բնաւ։ Բայց վարդաղօրի այդ սերերը զոր կը զգաք սա կրակին կը նմանի, որ կը լուսաւորէ մեզ, իսկ ճշմարիտ սէրը արեւի՛ն կը նմանի։ Դուք սաեղծուա՛ծ էք վայելելու համար սէրին մեղմեղանքները, ազայութիւնները և թեթեւութիւնները։ Դուք չպիտի ճանչնաք երբեք անսահման երջանկութիւնները, անթիւ վիշտերը, գերմարդկային վայելքները, անհանդուրժելի տառապանքները որոնք ազխարհիս վրայ մարդս թէ՛ գժոխք և թէ՛ երկինք կը փոխադրեն։

Սավարիի դէմքին վրայ արտակարգ ոգեւորութիւն մը տարածուած էր։ Ճակատը կը փայլէր, աչքերը կը փայլատակէին։ Իր ձայնին մէջ անդիմադրելի հրապոյր մը ունէր։

Ճիւլիա չէր կրնար ինքզինքը զսպել հիանալու այս արու գեղեցկութեան վրայ, որուն աւելի ևս հրապոյր մը կ'աւելցնէր բոլորովին կնոջական շորհ մը։ Դեռատի այրին չէր նշմարած որ Սավարի խօսելով մէկտեղ մտեցած էր իրեն, անոր ծունկերը իր շրջագեստին կը քսուէին, ձեռքերէն մին իր ձեռքին կը կրթնէր։ Կրակարանին բոցերը իրենց ճարճատիւն ցոլքերով կ'աւելցնէին այս սեսարանին կենդանութիւնը։

Բանաբէին դէմի կողմը, ապակեպատ դրան ետեւը, Վիպէռ, միշտ լուռ, միշտ ծնրադիր մտիկ կ'ընէր, կը դիտէր և կը տառապէր։ Ինքն ալ կը հիանար Սավարիին։ Կ'ուզէր սպանել զայն, բայց ստիպուեցաւ ընդունիլ թէ ան ճշմարտապէս գեղեցիկ էր, և աղո՛ր կը խօսէր։

Սավարի շարունակեց.

—Այո՛, այն երիկ մարդը որ կը խաբէ կինը ըսելով թէ կը սիրէ զայն, չը՛ սիրեր բնաւ։ Եթէ սիրէր, միայն անո՛ր վրայ պիտի մտածէր։ Ատուծոյ ստեղծած ամէնէն հրաշալի արարածները կրնան անոր շուրջը թափառիլ, իրենց բազուկներուն մէջ առնել, իրենց շունչովը օծել զայն բայց չպիտի յայտնին։ Անոր համար աշխարհքը կ'սկսի և կը վերջանայ այդ կնոջ հետ, երբ անոր քովը գտնուի կը մոռնայ անցեալը, ապագան և օրուան խայթերը, կեանքի դժուարութիւնները, անձնասիրութեան տառապանքները և առօրեայ տաղտուկները։ Ա՛հ մի՛ զարմանաք այսպէս խօսիլս։ Ես ալ չեմ կարծեր որ այդչափի կարողութիւն ունէի։ Բայց ձեզի տեսնելէս ի վեր շորքը եկաւ վրաս։ Հիմա կը զգամ կիրքը իր ծայր աստիճանին, ամէնէն միամիտ, ամէնէն վայրագ և ամէնէն ճշմարիտ վիճակին մէջ...։ Ձեզի կը սիրեմ իմ էութեանս բոլոր ուժովը, կը սիրեմ խելքս կորսնցնելու աստիճան։ Գթացէ՛ք վրաս։ Ինձի համար մեռնի՛լ ըսել է, երբ ձեզի տեսնեմ և չհամարձակիմ սիրտս վրայ սեղմել...։ Ձեր քովը ոչ երկչոտութիւններ ունիմ և սակայն արիւնս կ'նայ, գլուխս կը հրդեհուի, հազար մալեգնութիւն կը վրդովին զիս...։ Ատուծո՛ւ սիրուն, ամո՛ւսնացէք խօսքիս, ճակատագի՛րս քու ձեռքդ է...։ Գէ՛տք է մեռնիլ, պէ՛տք է լուսալ...։

—Ցուսա՛, գոչեց յանկարծ Ճիւլիա։ Ես իր իտալական մոլեգնութիւնով որ ծանօթ է, այն մոլեգնութիւնով որ երկար ատենէ ի վեր զսպուած էր, Ճիւլիա խոյացաւ Սավարիի բազուկներուն մէջ։

Իրենց շրթունքները իրարու կցուեցան։ Այս վայրկեանին, ապակեպատ դրան անդիի կողմէն մի՛ մը բարձրացաւ...։

(Շարունակելի)

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ 1853 ՍԵՊՏ. 26ԻՆ, ԵՒ ՈՒՂՂԱԿԻ ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔԵՒ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԴՐԱՄ ՄԻՆՉԵՒ 1901 1.150 030.616 ՖՐԱՆՔ — ՎԻՔԹՈՐԻԱ. ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ Դեւմանիոյ ամէնէն ճզօր Ընկերութիւնն է — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ ՄԻՆՉԵՒ 1901 387.440.000 ՖՐԱՆՔ

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ ամէն տեսակ ապահովագրութիւն կ'ընդունի, էնկպէս կեանք, օժիտ, արկած, ցկեանս թոշակ, և այլն։

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Ժողովրդական ապահովագրութիւն կեանքի վրայ, առանց բժշկական քննութեան

Կարելի է ապահովագրել իր կեանքը, էամ աղջ ու որբերու համար օժիտ մը, չաբաթական փոքր վճարումներով։ — (Մինչեւոյն պայմանները կանոնաւոր ապահովագրութեան համար)։

ԱՐԿԱԾԻ ՃԻՒՂ

Ապահովագրութիւն ՇՈՓԵՆԱՒԻ, ԵՐԿԱԲՈՒՂԻՒ, ԹԻՒՆԷԼԻ, ԹՐԱՄՎԱՅԻ եւն. արկածներու դէմ, աշխարհս ամէն կողմը և ամբողջ կեանքի տեւողութեանի ժամանակ, օրինակի համար՝ չաբաթականի փոքր վճարումով մը, տասնքսան Մէկ ՖՐԱՆՔՈՎ, և վճարելի միմիայն մէկ տարուան համար (որ կ'ըլլէ 52 ֆրանք) այսպէսով ամբողջ կեանքին մէջ ապահովագրուած կ'ըլլայ 10,000 ֆր. ժամուան պարագային, 15,000 ֆր. արկածէն յառաջ եկած անկարողութեան պարագային, և օրական հինգ ֆրանք՝ ժամանակաւոր անկարողութեան պարագային։

Տեսուչ՝ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ Մ. ՔԷՋԷՃԵԱՆ

Ընկերութեանս դրամատունն է՝ ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱ. ի Պոլիս. = ՔՈՒԷՏԻ ԼԻՕՆԷ, ԳԵՐՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱՆ

ԼԻԱԶՕՐ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՑԻՉ՝ ՄԻՀՐԱՆ ՍԻՆԵՄ-ԳԱԼՕՅԱՆ

Պոլիս Դաբբրնրօղլու խան թիւ 45 եւ 45 bis։

ԱԶԴ

Մարտ 14 Կիրակի օրէն սկսեալ ամէն Ուրբաթ և Կիրակի օրերը, իրիկուան ժամը 9էն (Ը. Թ.) գիշերուան մինչեւ ժամը հինգ, Բանկալթիի Բաղնիքին քովի չքեղ զբօսավայրին մէջ Նշանաւոր Ուսի Աֆէթ, Յութիսարար Տիգրան և հանէնաէ Յակոբոս և Յովրիկ ու դանօնի Նասիպ էֆէնտիներէն բաղկացած Ինճէ Մալի խումբ մը Արեւելեան գեղեցիկ երգեր պիտի նուագէ։

Ցաճախորդները թէ՛ տիրող մաքրութենէն և թէ՛ գինեու չափաւորութենէն գոհ պիտի մնան։

Զբօսավայրին Վարձակալ

ԳՕՍԹԱՆԹԻՆ ՅԱՆԿՕՐՈՒԼՕ

ՉԱՏԻԿ ՉԱՏԻԿ ՉԱՏԻԿ

ՃԻՒԼԱՆ ՏԱՎՈՒՏԵԱՆ մեծ չաքարավաճառանոցը որ 1881էն ի վեր ծանօթ է հասարակութեան իբր առաջնակարգ ՄԱՐՈՒՐ և ՔԱՂՑՐԱՀԱՄ չաքարեղէններ պատրաստող, այս անգամ կուգայ զեկուցանել իր պատուական յաճախորդներուն թէ, հոն, սովորաբար գտնուած թարմ անուշեղէններէն, եւրոպական համեղ ըմպելիներէն, հարսնիքի կամ տօնոյթներու համար պատրաստուած «Ֆոնտա»յէն, «բրթի ֆուռ»ն, «ֆուռէ», ֆաբ կլասէ», և այլ չաքարեղէններէն, ու «բաթիսրրի»ի վերաբերեալ ճոխ մթերքէն զատ, այս անգամ Զատկի առիթով, կարգ իւղէ համեղ և քաղցրահոտ և ամէն տեսակէ

ՁԷՕՐԷՔՆԵՐ

ՁԷՕՐԷՔՆԵՐ

յատկապէս պատրաստած է, էն դժուարահաճներն անգամ գոհացնելու յատկութիւններով օժտուած։

Ուստի եթէ կ'ուզէք ՉԱՏԻԿի առիթով ունենալ ընտիր

ՁԷՕՐԷՔՆԵՐ

ՃԱՔԱՐԵՂԷՆՆԵՐ

ԸՄՊԵԼԻՆԵՐ, դիմեցէ՛ք

Ճ. ՏԱՎՈՒՏԵԱՆ

ՄԵԾ ՇԱՔԱՐԱՆՈՑԸ

Գումգաբու, Սթամբուլի մօտ, թիւ 27, և Պալի-Փաշայի զառիվայրին վրայ գտնուող թիւ 50 խանութները։

ԴԻՄԵՑԷ՛Ք ԵՒ ԴՈՀ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՔ

Ա՛ԻԹԻՆԹՕՆ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՎԷ ԷՕՄ ԻԶՈՒՆ ՍԻԿՈՒՐԹԻ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱՍ

1828 Վէ 1829ՏԱ ԹԷՍԻՍ ԳԻԼԷՆՄԸՆ

Մեբեկզի իտարեսի — Բարիզտէ, Վանեսօմ մեյսանընեսա 9 նիւմերոյը տայիրեի խուսուսիէրինտէ

ՀԱՐԻՒՐ ՇԻՒՊԷՆՏ

Սէրմայէ վէ իհթիեաթ 120,000,000 ֆր.
1902ինի մադալուզաթը 24,000,000 »
Իօռէնէն զիյան 274,000,000 »
Միկուրթալը խանէլէրին գէյմէթի 21½ միլիառ

ԻՕՄԻՒՐ ՇԻՒՊԷՆՏ

Սէրմայէ վէ իհթիեաթ 161,000,000 ֆր.
1902 մադալուզաթը 12,000,000 »
Իօռէնէն զիյան 129,000,000 »
Միկուրթալը էօմիւր 272,000,000 »

ՊՈՒՇԻՐԻԷԹ կաեէթ միւսթա չէրթիթ իլէ Թիւրքիատա սիկուրթա գայտ էտիր

ԷՕՄԻՒՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱ չիւպէսի տախի միւխթէլիֆ սուրէթաէ վէ խուսուսի էհվէն ֆիյաթլարա էտիւր սիկուրթա խտէր։

ՇԻՐՔԷԹԻՆ ՊԱՆՔԱՍԸ «Օսմանլը Պանքասը» տրր. Թիւրքիա վէ մէմալիքը Շարգիյէ իչին միւտիրիյէթը ուսմանիյէ = Սթամպուլտա, Սուլթան Համամճնտա, Քարքրքը Օղլու Բասատը

Միւտիրի ուսմանիսի — ՍԻՄՕՆ ՔԱՅՍԷՐԼԻԱՆ

Միւտիր մուավինի — ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

Ղալաթատա այրուճա պիր Շիւպէսի օլուսուը կիպի՝ մէմալիքը Մարբուսէրին հէր թարաֆընտա տախի խուսուսի ժամանալարը վար տրր։

ՆՇԱՆ ՉԱՄԻՉԵԱՆ

ՄԱՆԱԳԵՏ ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՄՈՄԵՐՈՒ

ԵՒ

ՄԿՐՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐՈՒ

Կ'ուզէ՞ք հարսնիքներնուդ փայլը աւելցնել, գեղատիպ «էֆէ» մը տալ մոմերուն, դիմեցէք ՆՇԱՆ ՉԱՄԻՉԵԱՆ՝ վաճառատունը, ուր բացի պատրաստ գտնուած մոմերէ կը զարդարուին նաև մեծ խնամով վերջին նորաձեւութեամբ ճաշակաւոր մոմեր, անմրցելի ոճան գիներով։ Կը գտնուի նախ հոն հարսի կիսանա, քողք, քողքի անտուկ, զարդուած կողով, ծաղիկ, փեսուր, եւն. եւն. եւն.։

Փութացէ՛ք, հարսնիքի Տէրեր, այցելել անգամ մը Նշան Չամիչեանի հարսանեկան մոմերու ճոխ վաճառատունը, ուր ոչ միայն ձեր ճաշակը, այլ նաև ձեր քսակն ալ գոհացում պիտի գտնէ։

ՄԽԱՎ ՏԵՂ ՉԵՐԹԱՔ

ՆՇԱՆ ՉԱՄԻՉԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Բամանբօ խանի տակ, թիւ 86

ԴՕՆԻԱՑԻ մէջ թերթիս գործակալ կարգուած է երկաթի վաճառական Մեծ. Դրիգոր էֆ. Աշճեան, որուն հետ պէտք է կարգադրեն նոյն գաւառի մեր լաժանորդները իրենց թերթիս հետ ունեցած հաշիւները։

ՏՕՔԹ. Ն. ԹԻՒԼԵԱՆ

Իր յաճախորդներուն դիւրութեանը համար ամէն օր կը գտնուի Պալչէ Դարբու Բիւլիւքեան Դեղարանը, կէս օրէն մինչեւ 2 (Ը. Թ.)։ Առտուները մինչեւ կէս օր Մաքրիգիւղ, ըստ առաջնոյն։

8—30

ԷՆԳԱԽԱՆԷԻ ԹԻՒՐՔԻԷ

Սիրքէհիտէ քեսին (Էնգախանէի Թիւրքիէ) եէվմը քիւշատրնան պէրի կէօռթէրտիի ինթիզամ վէ արգաթատան վէ իհզար օրնան քեֆֆիէի էտվիյէնին խալիսիէթ վէ էհվէնէլէթինտէն տօլայը չէրրիմիզին էն մի-քէվմէկ էնգախանէի օրուպ, տիկէրլէրինէ նիւմանէնէի իմթիհալ օլմագ չէրէֆինի իպրրաղ իթմիշ տիր. պու տրգաթ վէ էնթիմատա մուհտագամ օլան թէհարրէթ վէ նէզաֆէթ մէսէլէսի քի էնգախանէլէրէ մէր ազալ նազարը էհէմմիյէթէ ալընմագագ մէվատտան պայրէնսաը տրր. տամէնին միւսէլլէմի վէ տէվաիրը բէսմիլինին տախի մուսատտագ օլմայը. Բէրգէ պուրատա քէմալը իլէ ճարի տիր. պու կիպի պիր թէէսխսէն պէքլէնիրէէ չու խրաէմաթը միւսթահսէնէյէ պիր իլտէյէի ինսանիյէթ քեսրի օլմագ իւզրէ եէվմը թէէսխսինէն չիմիյէ գառար միւրաճաաթ իտէն պիտիմիզի զուէֆայի խասիէկէտան մէճմանէն թէտաւի իթտիրիյիմէք վէ մուալէճաթը լազրմ տախի քէզա պիլա իւճրէթ իթա խրլիմէք կիպի իսթիյար օլնան ֆէտաքեարըզլար նազարը տրգագա ալընտագագ օլուր իսէ պու էնգախանէնին իսթիհալը մէնֆաաթան զիյաէ էէմճինսիէ խրատէթ կիպի պիր ֆիքքէ ինսանիյէթէէրվէրի իւզերինէ թէէսիս իսիրմիզ օլուռզը ատէրնալ թայէին իսէրիրթէ չու թատատա օրնան հիմիմաթը մաքրուֆէէնն նայի տիր քի պու էնզարնանէ թարիզը թէրագդրատա գաթի ատրէճաթ իսէրէք, պու կիսնքի մէրքէէպէի իհրաղ էէլէմիզ վէ պու եւուզէէն տէ էրպապը միւրատաաթը մէմնունիւթ վէ էմնիյէթինի վէ ամբպպանքն տաթիր խօչնուտախնի ճէլպ էղէմիդտիր։

Մէզքիւր էնգախանէալ քեսֆֆէի իլէլ վէ էմրագատա քէպաք իսթիխսար թամ էյլէմիզ մէյհիրը ամբպպա հէր նիւն եվգաթը մուայէնէտ հաղրը պուլունմաքզլարը կիպի զիւքիւր ու իւնաէ մահսուս օլմագ իւզրէ տէ մուայէնէքանէլէր մէվմուռ տրր. էնգախանէալ պուլքնան ալէաթ վէ եաէվարը ֆէնինիէնին միւքէմմէլիյէթի սէպէպի իլէ եէկեանէ տէնիլմէէ չայան օլան (թանսիլիսանէ) իսէ ճանիպը հիւքիմէրը Մէնիյէէն իվրօպատա տագուզ սէնէ թանսիլ իթտիրիլտիքէն տօնրա իլգ տէֆա օլարագ քիմիակիր տիրլօմասընը իհրազ իլէ չէհրիմիզ ավտէթ իթմիշ օլան Մէքքէտը Թրպիէի Շահանէ քիմիակիր մուալիմէրինտէն Տօքթօր Անմէտ Հիւսէյին պէյին եէտը իգթիտար վէ քիֆայէթինէ թէսլիմ խրլմիշ տիր. մումայէյէին ֆէնինք թանիլտէքի իգթիտարը պուրատա նասը մալիմ իսէ, եվրօպատա օ սէրէտէ մարուֆ տրր, մուամալէյէ պէտէնը ինսանա միւհթաճը թանիլի հէր նէ վար իսէ, ամը քէմալը իհթիմամ իլէ պիքթանիլ աթբպպատա իսդար վէ պինայէն տէյէ աթբպպայի մուամալէյհիւմին իչէրինի պիր գաթ տահա քէսրիլ իթմէքտէ օլուռզը կիպի մէրի օլան մատէնն նէպաթի հէր նէվ մէվատտաք տախի սուրէթը միւքէմմէլէտ թանիլ վէ իհզար իթմէքտէ տիր։ 8—8

ԳԵՂԱՐԱՆ

ԽԱՉԻԿ ՓԷՍՃԵԱՆ

261 Մահմուտ Փաշա Պաշի, աղբիւրին կից 261

Սոյն բազմամեայ դեղարանը, այս անգամ նոր կազմակերպութիւն մը ստացած ըլլալով, Խաչիկ Թէսճեանի կողմանէ, քիչ առնուազն մէկ պատիւ ունեցաւ գնահատուիլ յարգոյ հասարակութենէն, որմէ քաջալերուելով այս անգամ պէտքը կը զգայ իրեն ուղղութիւնը և նպատակը ներկայացնել հանրութեան։

ՆՊԱՏԱԿ.— Գոհ ձգել իր յաճախորդները՝ դեղերու թարմութեամբ, դեղագրերու արագ և ճշդապահ պատրաստութեամբ, գներու չափաւորութեամբ և արուեստին խղճամիտ գործադրութեամբ։

ՈՒՂՂՈՒԹԻՒՆ.— Մաքրութիւն, ապանեխման դրութիւն և պարկեշտութիւն դեղարանին սկզբունք եղած են։

Բանակցած է Եւրոպական տան մը հետ՝ ամէն չաբթու պատուաստի թարմ թիւպեր բերել տալու։

* * *

Ամէն օր Դեղարան յաճախող Հայ և օտարազգի բժիշկներէն յիշենք մասնաւորաբար հանրածանօթ բժիշկ Ալլանվէրտի էֆ.՝ որ ամէն Գշ. եւ Երբ. օրերը ժամը 8—11 իրեն դիմող հիւանդները կը դարմանէ իրեն ծանօթ փորձառութեամբ և մասնագիտութեամբ, դեղարանին մասնաւոր դարմանասրահը։

Ատամնաբոյժ Վռամ Ազարեան էֆ. Թաշճեան եւս ամէն առաւօտ սոյն Դեղարանը կը գտնուի և ակռայի հիւանդութիւնները կը դարմանէ, պատրաստելով նաև արհեստական նուրբ ակռաներ։

ԴԵՂԱՐԱՆԸ ՈՒՆԻ ՆԱԵՒ ԳԻՇԵՐԱՑԻՆ ՍՊԱՍ

ՊԱԼԳԱՆ

ՍՈՓԵՍՏԱ ՄԻԼԼԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԾԻՐՔԷԹԻ

ՍԷՐՄԱՅԷ, ԻՀԼԻԼԱԹ, ԲԷՄԻՆԱԹ ՖՐ. 7500000

1899առ մէրի իւլիքա էօմիւր սիկուրթաը պէտէլի ֆրդ. 19,534,276
» » եռանէրն » 460,267,203
» » » բրիմի » 1,433,965

Էօմիւր ի-ֆէրիէ վէ չօճուգլար իչիւն միւթէսիլ չէրթիթ իլէ սիկուրթա ագամ իսէր

Նանկան գոլը հեր նէվի պիտա վէ եշեռ իւզերինէ սիկուրթա ագամ իսէր։

Նանկան գոլը գոլը մալ, էվրագը նագաիսէ վէ վաքար սիկուրթալարը գագալ իսէր։

Հիսաբատարատա՝ 1896առ 18½%, 1897առ 18%, 1898առ 18%, 1899առ 18% թէմեթթիւ թէվզի իթմիշ տիր։

Շիրքէթին Պանքէրլերը (Էքրատատէքատ Դրէսթ Լիոնէ,
)Լոնդրատա Անկլօ Աւթրիան Պանք,
(Յոֆեստատ Գանդ Նասիոնալ Պէլգիքա։
Թաշրալար իչիւն միւսաաիա վէ միւթէպէր քէֆալէթի ամէնէլէր արտնըլըյոր Թիւրքիա իչիւն ուսումի ամէնէթ

ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ

Գալաթա, Թանթաղրուն խան, Պանք Օթթօման գարշուսընտա

ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՑ

Պոլիս, Պահչէ Դարբու, Պիճ Պիր Զէօքեան դիմաց

ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ ամէն առաւօտ կանուխ կը գտնուի Սկիւտար, ի հատիւէ, Տողրամանը փոգոց իր բնակարանը։ Ամէն օր 5—11 դիմել Պոլիս, Պահչէ Գարբու, Պիճ-Պիր-Զէշիտին դիմաց,

Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ

Տէր եւ Տնօրէն

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԴԱՅՍԷՐԵԱՆ

ՋՈՒՏ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՍՈՒԵՂԷՆԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Մեծ մթերանոց զուտ Անգլիական և Սկովտական կարեւոր գործարաններէ արտադրուած ամէն տեսակ ասուղէնի, չուխա, քազմիր, չանագ, ֆասոնէ և ուրիշ ամէն կարգի կերպասներ՝ ամէն եղանակի ու ճաշակի յարմար։ Կը ծախուի մեծագնակ և փոքրագնակ։ Մասնաւոր զեղչ Պոլսոյ և գաւառներու համար։ Դիմել Կ. Պոլիս Հաճիօղլու խան, թիւ 31։